

အဝဲ ဟ့ၣ် တ့ၣ် ပျၣ် တၢ် ကွဲးစီဆုံ :
တၢ် ထူးထီၣ် တၢ် အခီပညီအ
ခီၣ် ထံးခီၣ် ဘိတဖၣ်

He Gave Us Scripture :
Foundations of
Interpretation

တၢ် မၤလိလွံၣ်

Lesson Four

ကျိၣ် ကျဲတဖၣ် ဆူ အခီပညီအအိၣ်

Approaches to
Meaning

တၢ်ဂ့ၢ်ခိတီတဖၣ် **TABLE OF CONTENTS**

၁. တၢ်ကတိၤဆၢန့ၣ် **Introduction**.....၃

၂. တၢ်လၢတၢ်ဃိထံန့ၣ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့ **Objective** ၄

    (က) တၢ်အဂံၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ **Background**

    (ခ) တၢ်လုၢ်ဘၢ **Influence**

၃. တၢ်လၢတၢ်ဃိထံန့ၣ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့ **Subjective** ၆

    (က) တၢ်အဂံၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ **Background**

    (ခ) တၢ်လုၢ်ဘၢ **Influence**

၄. တၢ်လၢတၢ်ဃိထံန့ၣ်ခိဖျိကတိၤသကိး **Dialogical** ၁၀

    (က) တၢ်အဂံၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ **Background**

    (ခ) တၢ်လုၢ်ဘၢ **Influence**

    (ဂ) တၢ်ထီၣ်သ့တြီၤတၢ် **Comparison**

        ၁. တၢ်စိတၢ်ကမီၤ-အတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်လၢတၢ်ဃိထံန့ၣ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးတသ့
            Authority-Dialog and Objective

        ၂. တၢ်စိတၢ်ကမီၤ-အတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်လၢတၢ်ဃိထံန့ၣ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့
            Authority-Dialog and Subjective

၆. တၢ်ကတိၤလၢခံ **Conclusion**.....၁၇

အဝဲဟ့ၣ်တ့ၣ်ပုၤတၢ်ကွဲးစီဆုံ: တၢ်ထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်အိၣ်ထံးခိၣ်ဘိတဖၣ်
He Gave Us Scripture : Foundations of Interpretation
တၢ်မၤလိလံၤ **Lesson Four**
ကျိၤကျဲးတဖၣ်ဆူအိၣ်ပညိၣ်အိၣ် **Approaches to Meaning**

တၢ်ကတိၤဆူၣ် INTRODUCTION

တၢ်ဆၢကတိၤအိၣ်ဝဲဒၣ်တဘျီတခါန့ၣ်ပဲ,ပနၢ်ဟူၣ်န့ၣ်ပုၤကညိၣ်အတၢ်တအၢၣ်လိၤတူၢ်ဘၣ်လံာ်စီဆုံတတိၤအိၣ်ပညိၣ်န့ၣ်လီၤ. ညိၣ်န့ၣ်,တၢ်ကတိၤသကိးတၢ်တဖၣ်အံၤကတၢ်ကွဲးဝဲလၢကျဲးဒီးသီးသီးန့ၣ်လီၤ. ပုၤတၢ်ကတိၤ: “ဂ့ၤလံၤ,နတၢ်ထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဒၣ်နတၢ်ဆိကမိၣ်လီၤ.” ဘၣ်ဆၣ်ပုၤအဂၤတၢ်ကတိၤဆူၣ်, “တမ့ၢ်ဘၣ်,တၢ်အံၤတမ့ၢ်ဒၣ်ယတၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၣ်နီၣ်နီၣ်န့ၣ်လီၤ.” တၢ်စံးကတိၤတဖၣ်အံၤပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်သံကွၢ်အိၣ်ထံးခိၣ်ဘိအိၣ်ကတၢ်လၢတၢ်ထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညိၣ်အပူၤ: ဝဲပဖးလံာ်တတိၤလၢလံာ်စီဆုံအပူၤဒီးပဲယီၤဆူတၢ်ကျိၤတၢ်ဘၣ်ဘးအဒဲၣ်ဒီးစံးတၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်,ပတၢ်ကျိၤတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်မိၣ်ပုၤနီၣ်နီၣ်တမံၤ,တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘၣ်ဘးဒီးပကစၢ်ဒၣ်ဝဲ,မ့တမ့ၢ်အဝဲမ့ၢ်တၢ်တမံၤလၢအိၣ်လၢတၢ်ဘၣ်စၢၤန့ၣ်လဲၣ်?

အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်မၤလိလံၤလၢပတၢ်မၤလိလၢအပိၣ်လိာ်အံၤတဆိဘၣ်တဆိအဝဲဟ့ၣ်တ့ၣ်ပုၤတၢ်ကွဲးစီဆုံ: တၢ်ထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်အိၣ်ထံးခိၣ်ဘိတဖၣ်အပူၤ,ဒီးပဟ့ၣ်အိၣ်တီၤလၢ “ကျိၤကျဲးဆူအိၣ်ပညိၣ်အိၣ်”န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤလိအံၤအပူၤ,ပကကွၢ်သကိးကျဲးမိၣ်ပုၤတနီၤလၢပုၤထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်တဖၣ်ကွၢ်နီၣ်ဝဲဒီးပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအိၣ်ပညိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်ပစးထီၣ်သံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်ဘၣ်ဘးလံာ်အတိၤတဖၣ်လၢပထံၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢလံာ်စီဆုံအပူၤအိၣ်ပညိၣ်အသီးန့ၣ်,ကမ့ၢ်တၢ်မၤစၢၤလၢပကစးထီၣ်ခိၣ်ဖျါမၤတၢ်လီၤဆိအိၣ်ထံးခိၣ်ဘိတဖၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအမိၣ်ပုၤနီၣ်နီၣ်တမံၤဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါလၢအဘၣ်ဘးဒီးပကစၢ်ဒၣ်ဝဲအဘၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်ညါအမိၣ်ပုၤအနီၣ်နီၣ်မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢပတၢ်ကျဲးစးန့ၣ်ပာ်ဖျါအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်မိၣ်ပုၤတဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆိးလၢပသးအပူၤ,ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဆိကမိၣ်,မ့တမ့ၢ်တၢ်လၢအအိၣ်ဒီးအမိၣ်ပုၤ,ဒ်အမ့ၢ်ပုၤကညိၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်လီၤတဖၣ်ခံမံၤလၢာ်သ့ၣ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဒိ,ပုၤဆူမၤလိတၢ်သးသမူတဖၣ်မၤလိတၢ်အမိၣ်ပုၤဒ်အမ့ၢ်ဆၣ်ဖိကိာ်ဖိဒီးသ့ၣ်ထူၣ်ဝဲဘိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပုၤသံကျဲးတၢ်ဖိတဖၣ်မၤလိတၢ်မိၣ်ပုၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ဝဲသးဆၢမ့တမ့ၢ်တၢ်ဒုတၢ်အူအပိးအလိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ထီဒါဒီးတၢ်အံၤ,တၢ်သ့ၣ်ညါလၢအဘၣ်ဘးဒီးပနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲမ့ၢ်ပုၤလၢအမၤလိတၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤလိတၢ်သးသမူတကဟ့ၣ်န့ၣ်,ပုၤမၤလိတၢ်သးသမူအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ညါလၢအဘၣ်ဘးဒီးပနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢတၢ်မၤလိတၢ်သ့ၣ်ဝဲသးဆၢတကဟ့ၣ်န့ၣ်,ပုၤသံကျဲးတၢ်ဖိတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ညါလၢအဘၣ်ဘးပနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

အဃိ,ဝဲပထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညိၣ်န့ၣ်,ပမ့ၢ်ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်,ခိဖျါပမ့ၢ်ပုၤတဖၣ်လၢအမၤထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပတၢ်မၤလိအမိၣ်ပုၤမ့ၢ်လံာ်စီဆုံ,ခိဖျါအဝဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပတၢ်ကျဲးစးထူးထီၣ်အိၣ်ပညိၣ်အဃိန့ၣ်လီၤ.

ခဲအံၤ,မ့ၢ်တၢ်အညိၣ်လၢပကထံၣ်လၢပုၤကညိၣ်အတၢ်န့ၣ်ပာ်ဖျါတၢ်ကိးမံၤဒီးပာ်ဖျါတၢ်ကူၣ်သ့အပူၤမၤတၢ်ဒီးတၢ်လၢအဒီးဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်လၢအဒီးဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်ဒီးပုၤမၤတၢ်တၢ်ပုၤဃီလၢကလူၤပိာ်ထွဲတၢ်ကူၣ်သ့အခံၣ်လဲၣ်?

ဂ့ၤလံၤ,ညိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤစၢၤလၢပကစံးကတိၤဘၣ်ဘးကျိၤကျဲးဆူပုၤကညိၣ်အတၢ်ကူၣ်သ့အတၢ်ဒီးဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်ဒီးပုၤမၤတၢ်အိၣ်သ့ၣ်သမံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်,ပုၤတနီၤသးအိၣ်ဝဲအဆူကျိၤကျဲးလၢပကိးလၢတၢ်ဃီထံးန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့အသနူ **objectivism** န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအဃိထံးမၤန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့ **objectivist** တဖၣ်န့ၣ်ဝဲလၢ,လၢတၢ်မၤအသးဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒါအဖိလၢာ်န့ၣ်,မ့ၢ်တၢ်လၢအသ့ဝဲလၢပကလဲၤတုၤဃီဆူတၢ်တီၤလီၤမ့တမ့ၢ်တၢ်ကူၣ်သ့အမိၣ်ပုၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ခံ,ပုၤအဂၤတဖၣ်သးအိၣ်ဝဲအဆူကျိၤကျဲးလၢအဘၣ်တၢ်ကိးအိၣ်လၢ **Subjectivism** တၢ်ဃီထံးန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်တသ့ထိးတသ့ဘၣ်အသနူန့ၣ်လီၤ. ပုၤဃီထံးမၤန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်တသ့ထိးတသ့ **subjectivist** တဖၣ်န့ၣ်ဝဲလၢပတၢ်ကူၣ်သ့ထီဘိဘၣ်တၢ်လုၢ်ဘၢအိၣ်လၢပနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ဆိကမိၣ်ဆိ,ဒုးကဲထီၣ်တၢ်မိၣ်ပုၤအတီအလီၤလၢအိၣ်ဖျါကဲထီၣ်သးတသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီး သၢ,ပုၤတနီၤထံၣ်န့ၣ်ကျဲးအဘၣ်စၢၤတဘိလၢပကိးလၢ **dialogism**

တၢ်ကတိၤသကိးတၢ်အသန့န့ၣ်လီၤ. ကျိၤကျဲၣ်အံၤပာ်ဒိၣ် “တၢ်ကတိၤသကိး” လၢအအိၣ်စံာ်အိၣ်ကျၢၤမ့ၢ်တၢ်မၤလိာ်မၤသကိးတၢ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤအမ့ၢ်အတီၤဒီးပနီၢ်ကစၢ်အတၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်ထံၣ်အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်တလီၤကမၢၤကမၢ်အပူၤ,ကျိၤကျဲၣ်သၢမံၤလၢအံၤဘၣ်တၢ်သုတၢ်အိၣ်လၢတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆံၣ်အိၣ်ပညီအပူၤန့ၣ်လီၤ. အဃိ,ဒ်ပဆိကမိၣ်တၢ်ကွဲးစီဆံၣ်အိၣ်ပညီလၢတၢ်မၤလိာ်အံၤအပူၤန့ၣ်,ပကဟ့ၣ်တၢ်သးစၢၤဆၢအဝဲသ့ၣ်တခါစ့ၣ်စ့ၣ်ဒ်ပဂ့ၢ်ကျဲးစၢၤဆံးဆၢတၢ်သံကွၢ်: မ့ၢ်ပတၢ်န့ၢ်ပၤဂၢၢ်လံာ်စီဆံၣ်တဆၢအိၣ်ပညီမ့ၢ်ဝဲတၢ်လၢတၢ်ဃိထံၣ်န့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထီၣ်သ့,တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်တသ့ထီၣ်တသ့မ့ၢ်တၢ်ကတိၤဒီဆၢလိာ်သးန့ၣ်ဧါ?

လၢတၢ်မၤလိာ်အံၤအပူၤ,ပကဟ့ၣ်ကွၢ်ထံသကိးတၢ်အိၣ်သ့ၣ်သၢမံၤအံၤတမံၤစ့ၣ်စ့ၣ်အကျိၤကျဲၣ်အိၣ်ပညီအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဆိကတၢ်,ပကဆိကမိၣ်ကွၢ်ထံကျိၤကျဲၣ်တဖၣ်လၢအဘၢၣ်ဃးတၢ်လၢတၢ်ဃိထံၣ်န့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထီၣ်သ့န့ၣ်လီၤ. ခံတပတီၢ်,ပကကွၢ်ဝဲကျိၤကျဲၣ်တဖၣ်လၢအဘၢၣ်ဃးတၢ်လၢတၢ်ဃိထံၣ်န့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်တသ့ထီၣ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. သၢတပတီၢ်,ပကမၤပိၢ်ဖးထီၣ်ကျိၤကျဲၣ်တဖၣ်လၢအဘၢၣ်ဃးတၢ်ကတိၤဒီဆၢတၢ်န့ၣ်လီၤ. မ်ပစးထီၣ်သကိးဒီးကျိၤကျဲၣ်လၢအဘၢၣ်ဃးတၢ်လၢတၢ်ဃိထံၣ်န့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထီၣ်သ့အလံာ်စီဆံၣ်အိၣ်ပညီအအိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်လၢတၢ်ဃိထံၣ်န့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထီၣ်သ့ OBJECTIVE

ပတီၢ်ဘၣ်လိာ်သးဒီးပုၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်လၢအံၤလၢန့ၣ်,ဘၣ်ဆၢတၢ်အိၣ်ဒီးကံၢ်စီလၢကဆိၣ်ထွဲတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ဝဲဃုာ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤလီၤတံၢ်လီၤမံဘၣ်လီၤ. နီၢ်နီၢ်န့ၣ်,တၢ်ဒ်န့ၣ်အသိးတကလုာ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီဖဲအပာ်ဃီဆူတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆံၣ်အိၣ်ပညီန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆိကမိၣ်အလၢအပူၤတၢ်အိၣ်ဝဲလၢလံာ်စီဆံၣ်အတီၤအါတီၤအိၣ်ပညီမ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်အဖီခိၣ်,ဘၣ်ဆၢပုၤအါဒ်အါဂၤတဂ့ၢ်ကျဲးစၢၤဒ်လဲၣ်လၢကသ့ၣ်ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီလၢတၢ်မၤအသးအမိၢ်ပုၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးအဖီခိၣ်ဘၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဖၢန့ၣ်လီၤညီကဒ်တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်တတီၤအိၣ်ပညီကမ့ၢ်ဒီးပာ်တ့ၢ်ဝဲအါဖဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲထံၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ်အံၤခဲအံၤခဲအံၤန့ၣ်,ကဲထီၣ်တၢ်သးဟးဂီၤသ့ဝဲ,ဒီးဒူးကဲထီၣ်ပဝဲကိးကဒ်လၢပကဆၢန့ၢ်တၢ်န့ၢ်ပၤဂၢၢ်လံာ်စီဆံၣ်လၢအစ့ၢ်ကတၢ်အိၣ်ဒီးအမိၢ်ပုၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးတစးန့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်လၢန့ၣ်ကယၤတဆံၣ်ဒီးတဆံၣ်ဃးလၢကီၢ်ယုၤရပၤအပူၤန့ၣ်, တၢ်ဃိထံၣ်န့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထီၣ်သ့အသန့ **objectivism** လုာ်ဘၢဝဲတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆံၣ်အိၣ်ပညီဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အါဒ်တၢ်တက့ၢ်,ပုၤကုၣ်ဘၣ်ကုၣ်သ့တဖၣ်န့ၣ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်ထုးထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆံၣ်အိၣ်ပညီတီတီလီၤလီၤသ့ဝဲ,ဒီးလၢအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါအိၣ်ပညီလီၤတံၢ်လီၤဆဲးသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. **objectivist** ပုၤဃိထံၣ်န့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထီၣ်သ့အါဒ်တၢ်တက့ၢ်တဂ့ၢ်လိာ်ဘိလိာ်ဝဲလၢပသးကွံာ်ပနီၢ်ကစၢ်အတၢ်ဆိကမိၣ်ပာ်တၢ်ဒီးတၢ်ထံၣ်ခဲလၢာ်သ့ဝဲဖဲပထုးထီၣ်လံာ်စီဆံၣ်အိၣ်ပညီအါတၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ဝဲလၢပဒိသဒၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤလၢအတၢ်မၤဘၣ်ဒိကဒါက့ၤပတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီသ့ဝဲဒ်,ဒ်သိးပတုၤဃီလၢတၢ်န့ၢ်ပၤဂၢၢ်လံာ်စီဆံၣ်အမ့ၢ်အတီၤကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ,ပဝဲခဲလၢာ်ပသ့ၣ်ညါလံာ်စီဆံၣ်အဆိကတၢ်တဆၢ, ဝမိၤရှု ဝးဝ,လၢအစံး :

လၢထံးလၢသီန့ၣ်ယုၤတုၤလီၤမူခိၣ်ဒီးတီၣ်ခိၣ်လီၤ (ဝမိၤရှု ဝးဝ).

ပုၤအါဒ်တၢ်တက့ၢ်ကအၢၣ်လီၤဝဲလၢမ့ၢ်တၢ်အညီလၢပကန့ၢ်ပၤဂၢၢ်လံာ်တတီၤအံၤအိၣ်ပညီအိၣ်ထံးခိၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ. အစ့ၢ်ကတၢ်,ပစံးသ့လၢတၢ်န့ၢ်န့ၢ်လီၤသးအပူၤလၢအဝဲန့ၣ်အိၣ်ပညီ “ယုၤတုၤလီၤတၢ်ခဲလၢာ်” န့ၣ်လီၤ.

ဖဲပုၤဃိထံၣ်န့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထီၣ်သ့တဖၣ်စံးဝဲလၢတၢ်မိၤရှု ဝးဝ အိၣ်ပညီလၢ, “ယုၤတုၤလီၤတၢ်ခဲလၢာ်.” န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်န့ၢ်ပၤဂၢၢ်လံာ်တဆၢန့ၣ်တအိၣ်ဒီးတၢ်တလၢတပူၤဘၣ်လီၤ. အဃိ,အဝဲသ့ၣ်သးအိၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢပုၤတကလုာ်လၢလၢအညီကွံာ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီမ့ၢ်ဒ်တၢ်တက့ၢ်လိာ်အၢၣ်လီၤတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလၢအဖျိဖျိဖျိဖျိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤ,ဘၣ်မနုၤပုၤထုးထီၣ်လံာ်စီဆံၣ်အိၣ်ပညီအါပိာ်ဝဲကျိၤကျဲၣ်ဆူတၢ်ကွဲးစီဆံၣ်အိၣ်ပညီအံၤန့ၣ်လဲၣ်? ဒီးတၢ်အစၢတဖၣ်အိၣ်ပာ်စၢၤလဲၣ်လၢအဘၢၣ်ဃးဒီးတၢ်ဃိထံၣ်န့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထီၣ်သ့အသန့လၢတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆံၣ်အိၣ်ပညီအပူၤမ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်?

လၢတၢ်ကစံးဆၢတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်,ပကဃိထံၣ်တၢ်လၢတၢ်ဃိထံၣ်န့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထီၣ်သ့အကျိၤအကျဲတဖၣ်ဆူတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီဖျိဖျိကွၢ်သကိးကျဲးခဲဘိန့ၣ်လီၤ. တၢ,ပကထိးဘၣ်ကျိၤကျဲၣ်တဖၣ်အံၤအတၢ်ကုၣ်သ့ကုၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအဂံၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ. ဒီးခံ,ပကယၤထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဒိၣ်ဘၢတၢ်လၢတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆံၣ်အိၣ်ပညီ

ဒီးမုၢ်တီၢ်စွၢ်ကိးဝဲလၢတၢ်ဒီးဘးမၤဘၣ်ဒိကဒါက့ၤပသးဒီးပတၢ်သ့ၣ်ညါဒၣ်တၢ်ခံမံၤလၢၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. အဃိ,ကစၢ် တ့ၣ်လီၤတ့ၢ်ပုၤဒ်သီးလၢပစးထီၣ်ဘၣ်ဘၣ်လိာ်ပသးတကၤဒီးတကၤကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ကစီဒီလီၤဘၣ်? အဃိ ပုၤကညီဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ညါဒၣ်တၢ်အပူၤကလီၤန့ၣ်လၢတၢ်ဆိကမိၣ်တနီၤဒီးအဝဲသ့ၣ်ဖးတၢ်ကွဲးစီဆုံအ ဝဲသ့ၣ်စံး, “မ့ၢ်ဘၣ်တဲတီတီန့ၣ်,ဖဲယဟ်လီၤယသးဆူတၢ်အံၤန့ၣ်,ယထံၣ်န့ၣ်သ့ၣ်လၢယတၢ်သ့ၣ်ညါဒၣ်တၢ်လိာ်ဘၣ် တၢ်မၤဂ့ၤမၤဘၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.” ဒီးလၢက့ၤအကတဘိန့ၣ်,အဘၣ်ကစီဒီလီၤဘၣ်? လၢတဘျီတခါဒိယဒီးန့ၣ်တၢ် ကျဲၣ်ဘၣ်ဖးသ့အတၢ်ဆိကမိၣ်ဒီးလိာ်ဝဲလၢယကစံးဒိန့ၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်တက့ၢ်လီၤ. ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါဒၣ်တၢ်အတၢ်ပ လၢၣ်ဘၣ်ဟ့ၣ်ပလီၤယၤသ့,န့ၣ်ညါ,ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ဂ့ၤလၢနကဘၣ်အိၣ်ယံၤလၢတၢ်ဆိကမိၣ်အံၤနီၤဖျါတၢ်အံၤတ မ့ၢ်တၢ် ဘၣ်ဘျီဘၣ်ဒါဒီးလံာ်စီဆုံအဃိန့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်ဘၢဖိသြးစံ Dr. Vern Poythress

ပက့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ဃိထံန့ၣ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့အကျိၤကျဲဆူတၢ်အခီပညီအတၢ်ကျဲၣ်ဘၣ်ကျဲၣ်သ့ဒီးတၢ်ဆဲးတၢ် လၢအဂီၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိဝံၤ.ပကဘၣ်ဃိပတၢ်သးစၢ်ဆၢဆူတၢ်လၢတၢ်ဃိထံန့ၣ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့လၢအိၣ်ဒီးတၢ်လုၢ် ဘၢလၢတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအခီပညီအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လုၢ်ဘၢ INFLUENCE

တၢ်ကျဲၣ်ဘၣ်ကျဲၣ်သ့အတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီမိၣ်ပုၤလုၢ်ဘၢတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအခီပညီလၢကျဲအ ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိဝံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အဝဲဆူပုၤဆူတၢ်လၢပကကိးသ့ၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်ပာ်ထံနီၤဖးမၤလိလံာ်စီဆုံန့ၣ်လီၤ. ဒီးခံ, အဝဲလုၢ်ဘၢစွၢ်ကိးအံးဘဲကွဲလံာ်ခၢၣ်အတၢ်မၤလိလံာ်စီဆုံန့ၣ်လီၤ.

ပုၤကျဲၣ်ဘၣ်ကျဲၣ်သ့လၢအသ့ပာ်ထံနီၤဖးတၢ်တဖၣ်ညါန့ၣ်ဂ့ၢ်လိာ်ဝဲလၢကျဲအဂ့ၤကတၢ်လၢတၢ်ကဃုသ့ၣ်ညါလံာ် စီဆုံမ့ၢ်ခိၣ်ဖျါတၢ်ကျဲၣ်ဘၣ်ကျဲၣ်သ့အတၢ်ဃုထံၣ်သမံသမိးတၢ်အကျဲၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်သ့အံၤလၢစဲအ့ၣ်ပီ ညါ,ပီညါဃုထံၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်လီၤဘၢဒီးတၢ်စံာ်စါတဲစါန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်သးအုးအပူၤ,ပုၤကျဲၣ်ဘၣ်ကျဲၣ်သ့လၢအသ့ပာ်ဖးနီၤ ဖးတၢ်တဖၣ်ညါန့ၣ်လီၤတံာ်ကွဲၣ်ဝဲလၢကတီၢ်နီၣ်တၢ်ဃုထံၣ်သမံသမိးအကလုာ်ဒ်သိးအံၤတဖၣ်အဆၢ,အဃိအဝဲသ့ၣ်ကတၢ် ကွဲၣ်ဝဲလၢတၢ်ညါကွဲၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအတၢ်စံးကတီၢ်တၢ်သိၣ်လိသီလိအါမးန့ၣ်လီၤ.

ထီဒါလိာ်သးဒီးပုၤကျဲၣ်ဘၣ်ကျဲၣ်သ့လၢအသ့ပာ်ဖးနီၤဖးတၢ်တဖၣ်န့ၣ်,အံးဘဲကွဲလံာ်ခၢၣ်တဖၣ်ပာ်ဂၢ်ပာ်ကျဲၣ်ဝဲ လၢတၢ်ကွဲးစီဆုံမ့ၢ်ဝဲတီဝဲလၢလၢပုၤပုၤဒီးအိၣ်ဒီးအစိအကမီၤ,ဒီးလၢစဲအ့ၣ်အတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိခဲလၢၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ် လၢလၢပုၤပုၤလၢအတၢ်သိၣ်လိသီလိတဖၣ်အဖီလၢန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤတအံၤဒီးစံးဝဲအခီပညီလၢပမၤလိန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အရ့ဒိၣ် ဘၣ်ဃးလံာ်စီဆုံလၢစဲအ့ၣ်ပီညါ,ပီညါဃုထံၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်လီၤဘၢဒီးတၢ်စံာ်စါတဲစါတသ့ဘၣ်လီၤ. သ့အံၤဘၣ်ဘၣ်ဒီးလၢ တၢ်အးလီၤသးလၢလံာ်စီဆုံအတၢ်စိတၢ်ကမီၤအပူၤ,တၢ်ဆိကမိၣ်ဒီးတၢ်ကျဲၣ်သ့အတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိအကျဲတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်ပီး တၢ်လီလၢအဘျးအိၣ်ဒိၣ်မးလၢတၢ်ဃုထံၣ်န့ၣ်တၢ်အခီပညီလၢလံာ်စီဆုံအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်န့ၣ်ပာ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ် အံၤလီၤတံာ်လီၤဆဲးညါန့ၣ်မၤစၢၤပုၤလၢပကန့ၣ်ပာ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအတၢ်အိၣ်ဖျါတဖၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ကျဲၣ်သ့အတၢ်ဃု သ့ၣ်ညါမၤလိတၢ်,တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါပုၤလၢပုၤအလုၢ်လၢထုသန့တၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးတၢ်စံာ်စါတဲစါအဂ့ၢ်အကျိၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်အံၤတဘၣ်တၢ်သ့အံၤလုၢ်တက့ၤလၢတၢ်ကညိကွဲၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအတၢ်စံးတၢ်ကတီၢ်ဒီးတၢ် သိၣ်လိသီလိတဖၣ်ဘၣ်လီၤ.

ပုၤကိးကဒဲးလၢအဖးဒီးမၤလိလံာ်စီဆုံအိၣ်ဒီးကျဲလၢကထုးထီၣ်တၢ်အခီပညီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်သံကွၢ် လၢမ့ၢ်ပပာ်သ့ၣ်ပာ်သးနီၣ်နီၣ်ကျဲလၢပသ့အံၤအကလုာ်ဒီးဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်သံကွၢ်လၢပသံကွၢ်တၢ်ကွဲးစီဆုံ လီၤတံာ်လီၤဆဲးဒီးပထံၣ်န့ၣ်တၢ်စံးဆၢလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ယဟ့ၣ်ဂ့ၢ်ဟ့ၣ်ဘါနီၣ်ကီၢ်ပုၤဂီၢ်မုၢ်လၢအစးထီၣ်မၤလိဒၣ် တၢ်ဒီးစးထီၣ်န့ၣ်ပာ်လံာ်စီဆုံလၢကအိၣ်ဒီးကျဲတပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်အလုၢ်အလုၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်စးထီၣ်ပိာ်ဝဲ,တၢ် သံကွၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်သံကွၢ်လံာ်စီဆုံကိးတီၤဒဲးလၢအဝဲသ့ၣ်မၤလိဝဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်တၢ်အရ့ဒိၣ်လၢပကစံး လၢတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအခီပညီတမ့ၢ်စဲအ့ၣ်ပီညါဘၣ်,မ့ၢ်တၢ်စုသ့န့ၣ်လီၤ. ဒီးတမ့ၢ်ဒၣ်လီၤကံဒ်ပသံကွၢ်ဒၣ်တၢ် သံကွၢ်လၢအဘၣ်တဖၣ်လၢပန့ၣ်ပာ်လံာ်စီဆုံတတီၤအခီပညီလၢလၢပုၤပုၤသ့ဘၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ,ယဆိ

မိန့်တော်ဆာကတီလဲတော်အသီး,ပမာလိလောပသုတပိတထွေဒဂ်ကျဲတဘိအခံင်ကု်အသီးဘဉ်မ့မု်တဂ်ကအိးထီဉ်
သးတုာဒဉ်လဲာ်လၢသးစီဆုံအတဂ်ဆုာတဂ်တုာလၢတဂ်ထုးထီဉ်တဂ်ကွဲးစီဆုံလီၤလီၤဆီဆီဖဲလဲာ်တတီၤတုာန့ၢ်လီၤ.

ဒီးကထာၣ်ဖံးလံးရဲခဲနဲ Dr. Philip Ryken

ဖဲပသုကွဲးလီၤတံာ်လီၤဆဲးလၢတဂ်ထုးထီဉ်တဂ်အခိပညီအပူၤန့ၢ်,အဝဲန့ၢ်မ့ၢ်တဂ်အဘျူးတမံၤလၢအဝဲပာ်ပုၤတီတီ
လီၤလီၤန့ၢ်လီၤ. အဝဲဒီသဒၢပုၤလၢတဂ်တအိဉ်ဒီးတဂ်ရဲဉ်တဂ်ကျဲအကျဲအကျဲမ့ၢ်တမ့ၢ်တမ့ၢ်ဒီးတဂ်ဒုးသ့ဉ်ညါပုၤ
ဘဉ်ဘျီးဘဉ်ဒါဖဲပလဲာ်ဆူလံာ်စီဆုံအအိဉ်န့ၢ်လီၤ.... နသ့ဉ်ညါမိ,တဂ်သိဉ်လိမၤယုၤအကျဲလၢအတုာတဘိဆီဉ်ပုၤ
လၢပကမၤလံာ်လၢပကဘဉ်မၤလၢဟံာ်,ဒီးလၢတဂ်န့ၢ်အဃိအဝဲတီစၤမၤစၤတဂ်ကျဲးစးထဲးဂံာ်ထဲးဘါဒီးတဂ်ဒိ
ကန့ၢ်ဒိကန့ၢ်န့ၢ်လီၤ. တဘျီဃီ,တဂ်ရဲဉ်တဂ်ကျဲအကျဲအကျဲလၢအလီၤတံာ်လီၤဆဲးတဘျီတုာပုၤလၢပသုတ
ပျဲလံာ်စီဆုံကစံးတဂ်လၢအကစံးဝဲသ့န့ၢ်လီၤ. အဝဲဆုာတဂ်ဆူတဂ်ထုးထီဉ်တဂ်အခိပညီလၢအဖျိဉ်သ့ဝဲန့ၢ်လီၤ.
တဂ်အဒိလၢယအဲဉ်အဒိဉ်ကတဂ်အကျဲတမံၤဘဉ်ဃးတဂ်အံၤမ့ၢ်ယီၤဟ့ဉ်သ့,တဂ်သ့ဒိဉ်အပူၤန့ၢ်လီၤ. နမ့ၢ်စး
ထီဉ်မၤတဂ်အံၤဃုာ်ဒီးကျဲကျဲလၢအလုာ်ဘၢတဂ်လၢပဝဲအါဂၤမၤလိန့ၢ်တုာကျဲဒိတဘိညါန့ၢ်,မ့ၢ်တဂ်အညီဒိဉ်မး
လၢပကဟဲယံာ်ကွံာ်ဒီးယီၤဟ့ဉ်သ့ဃုာ်ဒီးတဂ်န့ၢ်နီၢ်နီၢ်လၢအဝဲန့ၢ်မ့ၢ်ဒဉ်တဂ်မၤလိန့ၢ်တဂ်ကဲထီဉ်တဂ်ကုာ်တဂ်ပုၤ
န့ၢ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်ယဆိကမိဉ်လံာ်တတီၤန့ၢ်လၢလံာ်ယီၤဟ့ဉ်ဒိတဘျီညါဒီးလၢလံာ်တဘျီဒီးတဘျီဒီးလၢအ
အိဉ်လၢလံာ်စီဆုံအပူၤဒိတဘျီညါအါထီဉ်န့ၢ်ယဘဉ်တဂ်ဒုးန့ၢ်ယအါထီဉ်လၢယီၤဟ့ဉ်သ့မ့ၢ်နီၢ်နီၢ်တဂ်ဒုးန့ၢ်ပူ
တယုာ်လၢအဆဲးအသးလၢစီၤပီလူးပာ်ဖျါထီဉ်ဝဲလၢဖံးလံးပံး ၂ ဖဲအဝဲစံး, “သးတမံၤလၢအအိဉ်လၢယုာ်ဂျူးခရံာ်
အပူၤန့ၢ်,မိအအိဉ်စ့ၢ်ကီးလၢသုပူၤတက့ၢ်. အဝဲဒဉ်န့ၢ်အိဉ်ဒီးယုၤအက့ၢ်အဂီၢ်ဒီးပာ်အသးထဲးသီးဒီးယုၤဒီး,တဆီ
ကမိဉ်လၢအဂုာ်န့ၢ်ပုၤအကအတဂ်ဘဉ်. ဘဉ်ဆဉ်ဒီးညါကွံာ်အလၢကပီၤ,ဒီးလိဉ်ထီဉ်အသးလၢပုၤကညီ,ဒီးဒီးန့ၢ်
ကုာ်အက့ၢ်အဂီၢ်လီၤ. ဒီးဘဉ်တဂ်ထံာ်န့ၢ်အီၤလၢအက့ၢ်အဂီၢ်ဒိပုၤကညီအသီးသတးဒီး,ဆီဉ်လီၤအသးဒီးစ့ၢ်ဝဲ
တုာအဒိးသံအသးအအိဉ်တလိာ်,တုာအဒိးသံအသးလၢထူဉ်စ့ညါအလီၤလီၤ. မၤသးဒ်န့ၢ်ဒီးယုၤပာ်ထီဉ်ထီဉ်အီၤ,ဒီး
ဟ့ဉ်အမံၤဒိဉ်န့ၢ်ကယဲာ်တဂ်အမံၤခဲလၢာ်,ဒ်သီးကယဲာ်တဂ်အိဉ်လၢမူခိဉ်,ဒီးတဂ်အိဉ်လၢဟီဉ်ခိဉ်,ဒီးတဂ်အိဉ်လၢ
ဟီဉ်ခိဉ်ခဲလၢာ်,ကရံးလီၤအအိဉ်လၢယုာ်ဂျူးအမံၤ,ဒီးကယဲာ်ပုၤအပူၤကအာၣ်လီၤအီၤလီၤလၢယုာ်ဂျူးခရံာ်မ့ၢ်ကစၢ်
လၢပပုၤအလၢကပီၤအဂီၢ်လီၤ. လၢလံာ်ခဲတီၤလၢာ်အံၤအပူၤအိဉ်ဒီးတဂ်တဲပူၤလၢအလဲာ်ကပီၤကျဲဘဉ်ဃးတ
ချူးလၢတဂ်လၢကပီၤအမဲာ်ညါ,နီၢ်ကစၢ်-တဂ်မၤလီၤတကိသးဒီးတဂ်ကုာ်တဂ်ပုၤ,ဒီးလၢခံက့ၢ်ကဒါက့ၢ်,တဂ်ပာ်တီ
ထီဉ်အိဉ်ထီဉ်ဝဲန့ၢ်လီၤ. အဝဲအံၤလီၤကံာ်ဒိတဂ်လၢဖဲးလံးခဲနဲတဲဘဉ်ဃးဒိတဂ်စ့ၢ်တဂ်န့ၢ်မိာ်ပုၤဘဉ်ဃး ယုာ်ဂျူးအ
တဂ်အိဉ်တုာ်လၢအအိဉ်ထံးလံာ်လံာ်,တဂ်မၤလီၤတကိသးဒီးတဂ်ပာ်ထီဉ်ထီဉ်န့ၢ်လီၤ. ဒီးအိဉ်ဒီးတဂ်ကတီၤကဒုလၢ
အအိဉ်လၢယီၤဟ့ဉ်အပူၤလၢအဆုာန့ၢ်ဖဲန့ၢ်,ဘဉ်ဆဉ်အဝဲသ့ဉ်မ့ၢ်တဂ်လၢပတီၢ်န့ၢ်အီၤညီန့ၢ်လီၤ. ဒီးလၢတဂ်န့ၢ်
အဃိ,ယဆိကမိဉ်မ့ၢ်တဂ်အဂ့ၢ်ဒိဉ်လၢဖဲပလဲာ်ဆူလံာ်စီဆုံအအိဉ်န့ၢ်ထီတီပာ်သ့ဉ်ပာ်သးလၢကျဲကျဲလီၤတံာ်လီၤ
ဆဲးမ့ၢ်ကျဲဆူတဂ်အကတဂ်န့ၢ်လီၤ. တမ့ၢ်တဂ်အကတဂ်လၢအပူၤဒဉ်ဝဲဘဉ်,ဒီးလၢတဂ်န့ၢ်အဃိဖိတဂ်မ့ၢ်ဝဲ
လၢကန့ၢ်ပာ်တဂ်ကွဲးစီဆုံဘဉ်လိာ်ဘဉ်စးန့ၢ်လီၤ. တဂ်န့ၢ်ထီတီမ့ၢ်တဂ်ဂုာ်ခိဉ်သ့ဉ်န့ၢ်လီၤ.

ဒီးကထာၣ်ခဲရံးဘဲၤဖဲဉ် Dr. Carey Vinzant

တဂ်လၢတဂ်ဃိထံန့ၢ်လၢတဂ်ထံာ်သ့ထိးသ့အကျဲကျဲဆူတဂ်အခိပညီမၤစၤပုၤသ့လၢကျဲအါတီန့ၢ်လီၤ. အဝဲသ့ဉ်
အိဉ်ဒီးအဘျူးအဖျိဉ်လၢအဟံးန့ၢ်တဂ်လၢတဂ်ကုာ်ဘဉ်ကုာ်သ့အတဂ်ဆိကမိဉ်ဒီးတဂ်ထုးထီဉ်တဂ်အခိပညီအကျဲလၢအဘဉ်
လၢမၤစၤပုၤသ့လၢပကထုးထီဉ်လံာ်စီဆုံအခိပညီအိဉ်ဒီးတဂ်ပလီၢ်သ့ဉ်ပလီၢ်သးဒီးလၢတဂ်န့ၢ်န့ၢ်အီၤသ့န့ၢ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်ဒိ
ကျဲကျဲဆူတဂ်ထုးထီဉ်လံာ်စီဆုံအခိပညီအံၤအိဉ်ဒီးအလုာ်အပုၤအသီး,ထီတီပကဘဉ်ဒုးသ့ဉ်နီၢ်လီၤပနီၢ်ကစၢ်ဒဉ်ဝဲအသး
လၢ,လၢခံကတဂ်ထဲယုၤတမ့ၢ်တဂ်အမိာ်ပုၤလၢအတဂ်သ့ဉ်ညါအပူၤဒိဉ်တဂ်မနုၤတမံၤမးတဂ်တပာ်ခူသ့ဉ်အီၤလၢအတဂ်
ထံာ်ဘဉ်လီၤ. ပဂုာ်ကျဲးစးဆူဉ်ဆူဉ်ထဲလဲာ်ဘဉ်ဆဉ်,ပုၤကညီမ့ၢ်တဂ်အမိာ်ပုၤလၢလၢပုၤပုၤတသ့နီတဘျီ,မ့ၢ်ပုၤဃုထံာ်သမံ
သမိးတဂ်ဂုာ်လၢအမ့ၢ်အတီလၢလၢပုၤပုၤတသ့နီတဘျီတဂ်လီၤ. အဃိ,လၢတဂ်တအိဉ်ဒီးတဂ်မၤဟါမၤတဂ်ထံာ်တဂ်ဃိထံ
တဂ်လၢတဂ်ထံာ်သ့ထိးသ့အကျဲကျဲအဘျူးအဖျိဉ်န့ၢ်,ပလိဉ်ဘဉ်တဂ်န့ၢ်ပာ်အလဲာ်လၢတဂ်မနုၤပာ်ဃုာ်လၢတဂ်ဃိထံတဂ်ကွဲး
စီဆုံအခိပညီအပူၤလဲာ်န့ၢ်လီၤ.

ဗဟိုဒီးတၢ်န့ၢ်ပၢၤတၢ်လၢတၢ်ဃီထံၣ်န့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့အကျိၤကျဲအူတၢ်အိၣ်ပညိၣ်လၢပသးပူၤမံၤပကဃၢ် ဃီၤတၢ်သးစၢၤဆၢအူတၢ်လၢတၢ်ဃီထံၣ်န့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အကျိၤကျဲတဖၣ်န့ၢ်တက့ၢ်.

တၢ်လၢတၢ်ဃီထံၣ်န့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့ SUBJECTIVE

တၢ်ဃီထံၣ်န့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အသန့အကလုာ်လီၤဆီအိၣ်ဝဲအါမးလီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်,ပစံး သ့လၢပူၤဃီထံၣ်န့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့တဖၣ်အၢၣ်လီၤဝဲလၢပူၤကညိတဖၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်,ဒီးလီၤဆီဒၣ်တၢ်တၢ်လၢအဘၣ် ဃးဒီးတၢ်န့ၢ်တဖၣ်,ညိၣ်သဘံၣ်သဘၣ်ဝဲလၢတၢ်ကထံၣ်သ့ၣ်ညါဒီးလၢတၢ်ဃီထံၣ်န့ၢ်ညါမၤလိတၢ်ဒီဖျါတၢ်သ့တၢ်ကူၣ်ဘၣ် ကူၣ်သ့န့ၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်,အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဃီထံၣ်န့ၢ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်သန့ထီၣ်အသးဆူၣ်ဆူၣ်လၢနီၣ်ကစၢၤအ တၢ်ဆိကမိၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ညါဒၣ်တၢ်ဒီးတၢ်သးဂဲၤတဖၣ်န့ၢ်လီၤ. အဒိ,လၢယၢ်ဟ့ၣ် ၁၃:၃၄-၃၅ န့ၢ်.ယုၣ်ဂျူးဟ့ၣ်လီၤ တၢ်မၤလိလၢအညိၣ်န့ၢ်အံၤ :

ယဟ့ၣ်သ့တၢ်မၤလိာ်အသီတထံၣ်,ဒ်သိးသုကအဲၣ်လိာ်ကွံၤလိာ်သုသးသကိးသကိး,ဒ်ယအဲၣ်သုအသိး,ဒ်သိးသက အဲၣ်လိာ်ကွံၤလိာ်သုသးသကိးသကိးလီၤ. လၢတၢ်အံၤ,လၢသုအဲၣ်လိာ်ကွံၤလိာ်သုသးအသိးဒီး,ပူၤခဲလၢာ်ကသ့ၣ် ညါလၢသုမ့ၢ်ယပျဲၤယဘီၣ်လီၤ (ယၢ်ဟ့ၣ် ၁၃:၃၄-၃၅).

လၢတပတီၢ်န့ၢ်,ယုၣ်ဂျူးအတၢ်မၤလိာ်မ့ၢ်တၢ်ဖျါတြၢၢ်ကလၢာ် : ပကဘၣ်အဲၣ်လိာ်သးကဒဲကဒဲလီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်ပူၤ အါကအိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်အါမံၤဘၣ်ဃးတၢ်အဲၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၢ်လီၤ.

ပူၤဃီထံၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့ကလူၤဃုသ့ၣ်ညါတၢ်ကွဲးစီဆုံလၢဃုထံၣ်န့ၢ်တၢ်အဲၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်ပူၤဃီထံၣ်န့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့တက့ၢ်အသးကလီၤန့ၢ်အါလၢကပာ်ပနီၣ်တၢ်အဲၣ်အိၣ်ပညိၣ်လၢအကျိၢ်အကျိၢ် ဒၣ်ဝဲ,ဒီးလၢခံကဟူးဂဲၤပိာ်ထွဲဝဲတကျိၢ်ဃီဒီးအနီၣ်ကစၢၤအတၢ်ထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်န့ၢ်လီၤ.

ပတၢ်ကတိၤသကိးဘၣ်ဃးတၢ်ဃီထံၣ်န့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့ကျိၤကျဲအူတၢ်အိၣ်ပညိၣ်ကလီၤပလိာ်ဒီးပတၢ်က တိၤသကိးတၢ်ဃီထံၣ်န့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးအကျိၤကျဲတဖၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်,ပကထိးဘၣ်တၢ်ဃီထံၣ်န့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိး တသ့ကျိၤကျဲအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးလုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ-အဂံၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘီန့ၢ်လီၤ. ဒီးခံ,ပကယၢ်ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အ တၢ်လုၢ်ဘၢလၢတၢ်ထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအဖီခိၣ်န့ၢ်လီၤ. ပကစးထီၣ်လၢတၢ်ဃီထံၣ်န့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အတၢ်လၢတၢ် ထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညိၣ်အဂံၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘီန့ၢ်လီၤ.

တၢ်အဂံၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘီ BACKGROUND

ခွဲၤတၢ်ဃီထံၣ်န့ၢ်တၢ်လၢပထံၣ်ထိးတသ့အသန့မၤန့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖျါတနီၤလၢအတၢ်စံးဆၢကွၢ်တၢ်ဆူၣ်န့ၢ်ကယၢ်တဆံ နွံဒီးတဆံဃိးအဲၣ်လဲတမဲးအတၢ်ဃီထံၣ်န့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အသန့န့ၢ်လီၤ. ပူၤကူၣ်သ့ကူၣ်ဘၣ်ဒ်အမ့ၢ်ဒူးဘူးဟ့ၣ်, လၢပအမ့ၢ်ပူၤစကိးထံးစိဖိလၢအတန့ၢ်ခရံၣ်လၢအအိၣ်မူစးထီၣ်လၢ ၁၇၁၁ တုၤ ၁၇၇၆, ဝုၤလိာ်ဝဲလၢတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးဒီး စဲအံၤတၢ်မၤလိဃုထံၣ်န့ၢ်တၢ်ဆၢပူၤဆူတၢ်သ့ၣ်ညါမိၢ်ပူၤနီၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဃးဟီၣ်ခိၣ်အဂ့ၢ်တသ့ဘၣ်လီၤ. ဟ့ၣ်ဒီးပူၤအဂၤတဖၣ်န့ၢ် ဝဲလၢပတၢ်သးဂဲၤ,တၢ်မိၣ်န့ၢ်သးလီၤဒီးခိၣ်န့ၢ်အတိၤတဖၣ်ထီၣ်လုၢ်ဘၢပတၢ်ဆိကမိၣ်ဒူးကဲထီၣ်တၢ်အမိၢ်ပူၤအလၢအပူၤတ သ့ဘၣ်လီၤ.

ပူၤကွၢ်မဲဖိအပူၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့မဲန့ၤယၢ်ခဲၣ်လၢအအိၣ်မူစးထီၣ်လၢ ၁၇၂၄ တုၤ ၁၈၀၄,စ့ၢ်ကိးဟ့ၣ်ခိၣ်ဟ့ၣ်နီၤ လီၤတၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဆူတၢ်ဃီထံၣ်န့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အတၢ်ဆိကမိၣ်န့ၢ်လီၤ. ခဲၣ်ဝုၤလိာ်ဝဲလၢပသ့ၣ်ညါတၢ်မ့ၢ်တၢ် တီအမိၢ်ပူၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်နီၣ်နီၣ်အသိးတသ့ဘၣ်; ပသ့ၣ်ညါ **Ding an Sich**, မ့တမ့ၢ် “တၢ်တမံၤမံၤဒၣ်ဝဲ” တသ့နီတဘျီ ဘၣ်လီၤ. အဝဲန့ၢ်ဝဲလၢပထံၣ်သ့ၣ်ညါဒၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒ်အအိၣ်ဖျါထီၣ်ဆူပူၤ,ဒီးလၢခံဒူးလဲၤပတၢ်သ့ၣ်ညါခိၣ်ဖျါတၢ်ကူၣ်သ့ကူၣ်ဘၣ် အတိၤတဖၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်တယာ်ဆိကမိၣ်တၢ်တဖၣ်လၢအအိၣ်တၢ်လံလၢပသးပူၤန့ၢ်လီၤ. ခဲၣ်ကျၢၢ်တံာ်ဝဲလၢတၢ်လၢညိၣ်န့ၢ် ပကိးလၢ “တၢ်သ့ၣ်ညါဟီၣ်ခိၣ်” ထီၣ်တၢ်ဃုာ်တၢ်လဲၤဒီဖျါအတၢ်သ့ၣ်ညါဒီးပခိၣ်န့ၢ်အတၢ်ဆိကမိၣ်လီၤတံာ်လီၤဆဲးတဖၣ်န့ၢ် လီၤ.

ဟ့ၣ်ဒီးခဲၣ်ဝဲအလီၢ်ခံ,တၢ်ဃီထံၣ်န့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အကျိၤကျဲအူတၢ်အိၣ်ပညိၣ်ဆဲးဒိၣ်ထီၣ်လၢန့ၢ်ကယၢ် အံၤအပူၤဒီဖျါတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒ်အမ့ၢ်ဂိမဲတူးစံာ်န့ၢ်လီၤ. ပူၤဂိမဲတူးခိၣ်ဒီးပူၤလၢအပိာ်အဝဲသ့ၣ်အံၤတဖၣ်ဝုၤလိာ်ဝဲလၢထါ,

တၢ်ဒုးနံၣ်အဒိအတၢ်တၢ်သုၣ်တၢ်သးဆၢဒီးတၢ်တုၣ်အတၢ်မၤလၢပတံၣ်သ့လၢအပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဖျါဂုၤမးတဖၣ်တၢ်ပၤတၢ်န့ၣ်ပာ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤလၢအဒိန့ၣ်ယိၣ်န့ၣ်တၢ်က့ၣ်သ့က့ၣ်ဘၣ်. ဝဲအံၣ်အတၢ်ပာ်ဖျါတဖၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤဝဲလၢတၢ်သ့ပူၤကညီအတၢ်က့ၣ်ဘၣ်က့ၣ်သ့အိၣ်ဒီးတၢ်အစၢၤလၢမၤစ့ၤလီၤပူၤကညီအကံၢ်အစိဒိဖျါအဝဲတပာ်လုၤပာ်ပူၤပူၤကညီအသကံးပဝးတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ညါဒၣ်တၢ်ဒီးတၢ်သးဝဲန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ. အဝဲသ့ၣ်ဝဲသ့ပုၤပူၤလၢပူၤလၢအထူးထီၣ်တၢ်အဒိပညီတဖၣ်ကဘၣ်သန့ထီၣ်အသးလၢအဝဲသ့ၣ်အနီၣ်ကစၢ်ပူၤကညီအသကံးပဝးတဖၣ်အဖီခိၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်ထူးထီၣ်လံာ်တဖၣ်အဒိပညီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဃိထံန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အကျိၤကျဲးအကျိၤအဒိပညီသ့ကဒီးအလီၤအသီတၢ်တၢ်လၢနံၣ်ကယၢခံဆံအလီၤခံအပူၤလၢတၢ်တၢ်ဝဲတၢ်သ့ၣ်ညါအိၣ်ဒီးဖိစဲထြၢၣ်ခဲၣ်ခဲၣ်လံာ်စၢၣ်(တၢ်မၤလိနီၤဖးတၢ်အက့ၢ်ဂီၤသန့အတၢ်ဒိၣ်လဲၣ်ထီၣ်)န့ၣ်လီၤ. ဖြၢၣ်စ့ၣ်အပူၤက့ၣ်သ့လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကျါ **Jean- Francois Lyotard, Jacques**

Derrida, Michel Foucault ဒီးပူၤဂီၤမုၢ်အဂၤတဖၣ်ညါကွံာ်န့ၣ်ကယၢခံဆံအတၢ်မၤလိနီၤဖးတၢ်အက့ၢ်ဂီၤအမိၤပုၤန့ၣ်လီၤ. နီၣ်နီၣ်န့ၣ်. ပူၤအဂၤကသးအသးယံာ်တလၢကွံာ်လၢတၢ်ဃိထံန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ပာ်ဒိၣ်ဝဲလၢတၢ်လၢတၢ်ဃိထံန့ၣ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးသ့အတၢ်စံးကတိာ်ဘၣ်ဃးတၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်န့ၣ်အိၣ်တသ့ဘၣ်ခိဖျါအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအအံၣ်တလၢဒီးတၢ်လုၤဘၢအိၣ်လၢတၢ်ဃိထံန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အတၢ်ဆိကမိၣ်ဆိပာ်. တၢ်တူၢ်တၢ်ဒီးတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်လၢအအိၣ်ဃာ်တဖၣ်အါတလၢအဃိန့ၣ်လီၤ.

အါန့ၣ်အန့ၣ်, **poststructuralist** (ပူၤမၤလိနီၤဖးတၢ်အက့ၢ်ဂီၤသန့အတၢ်ဒိၣ်လဲၣ်ထီၣ်) အါဂၤအာၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဃာ်တၢ်ဒီးန့ၣ်ကယၢတဆံခွံကွဲၣ်အပူၤက့ၣ်ဘၣ်က့ၣ်သ့ဖြးဖြးန့ၣ်န့ၣ်. ဒ်န့ၣ်အသးပူၤအစးစံးစတဲးစၢၣ်လံာ်

existentialist အါဂၤလၢနံၣ်ကယၢခံဆံ, လၢအစးဝဲလၢတၢ်စံးကတိာ်ဘၣ်ဃးတၢ်သ့ၣ်ညါခဲလၢအါဒၣ်တၢ်တကျါမ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ဂုၢ်ကျဲးစၢ်ပာ်န့ၣ်ပူၤတဂၤမ့ၢ်တမ့ၢ်တဖၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ်ပာ်တၢ်ဆူပူၤတဂၤအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တနီၤမၤလဲၣ်ထီၣ်တၢ်ထံၣ်ထိးတဖၣ်အံၣ်ဆူတၢ်တုၣ်အတၢ်မၤဒီးလံာ်ဖိလဲၣ်ဖိ. ဂုၤလိာ်ဝဲလၢတၢ်တုၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အတၢ်ထူးထီၣ်တၢ်အဒိပညီဒၣ်လဲၣ်မ့ၢ်တၢ်စိတၢ်ကမိၢ်-အတၢ်ဟူးတၢ်ဝဲလၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်လၢကဒီးန့ၣ်တၢ်ရူၤလိာ်မၤသကံးတၢ်အတၢ်ဒိၣ်ဘၢတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢပမုၢ်န့ၣ်ခဲအံၣ်, စးပကျဲးတူးဘၣ်စၢၣ် (တၢ်ဃိထံန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အသန့) အိၣ်ရလီၤအသး, လီၤဆီဒၣ်တၢ်လၢတၢ်ထူးထီၣ်တၢ်တုၣ်ဒီးလံာ်ဖိလဲၣ်ဖိအဒိပညီန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဃိထံန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အပူၤထူးထီၣ်တၢ်အဒိပညီတဖၣ်ဂုၤလိာ်ဝဲလၢအီဖျါပဃုထံၣ်တၢ်န့ၣ်ပာ်အမိၤပုၤဘၣ်ဃးလၢအအံၣ်ဝးတရံးပူၤတသ့ဃိ. တၢ်တုၣ်ဒီးလံာ်ဖိလဲၣ်ဖိအဒိပညီ, ပာ်ဃုာ်လံာ်စိဆံ, ကဘၣ်တၢ်ပာ်အီၤအလီၤလၢပပူၤန့ၣ်လီၤ. အဃိ, အါန့ၣ်တၢ်ကတိာ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဃိထံန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးသ့အဒိပညီလၢတၢ်တုၣ်ဒီးလံာ်ဖိလဲၣ်ဖိ. စးပကျဲးတူးဘၣ်စၢၣ် (ပူၤဃိထံန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးသ့) တဖၣ်စံးကတိာ်ဘၣ်ဃးတၢ်သ့ၣ်တၢ်ပာ်အီၤအလီၤလၢပပူၤန့ၣ်လီၤ. လံာ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဒိးအံၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ထံၣ်အိၣ်လၢလုၤလဲၣ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢလီၤလီၤဆီတဖၣ်, ကလုာ်ခူၣ်လီၤဆီတဖၣ်, မုၢ်ကျိၤဝဲကွံာ်အပတီၢ်လီၤဆီတဖၣ်, ပိာ်မုၢ်ပိာ်ခွါတဖၣ်, ဒီးတၢ်အဂၤတဖၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးလီၤဆီဒၣ်တၢ်အဝဲသ့ၣ်သးဝဲလၢပူၤကရူၤလီၤဆီတဖၣ်သ့ဝဲတၢ်တုၣ်ဒီးလံာ်ဖိလဲၣ်ဖိလၢတၢ်မၤအပူၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ရူၤလိာ်ဘၣ်ထွဲအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲးအကလုာ်ကလုာ်အံၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခဲအံၣ်ပကျဲးထံဆိကမိၣ်တၢ်ဃိထံန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အကျိၤကျဲးအကျိၤအဒိပညီအအိၣ်အတၢ်စံၣ်စိတဲးစၢၣ်အဂံၢ်ခိၣ်ထံးဝံၤ. ပအိၣ်ကတိာ်ကတိာ်ပသးလၢပကဆိကမိၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်လုၤဘၢလၢတၢ်ထူးထီၣ်လံာ်စိဆံအဒိပညီအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လုၤဘၢ INFLUENCE

အတၢ်ကတၢ်န့ၣ်, ပူၤပိာ်ခိၣ်အံၣ်တဖၣ်တပျဲလုၤလၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢအယူၤလီၤအိၣ်ဝးတရံးအဝဲသ့ၣ်လၢကလုၤဘၢကျဲးအဝဲသ့ၣ်ထူးထီၣ်လံာ်စိဆံအဒိပညီဘၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အနီၣ်နီၣ်န့ၣ်, ပဝဲတဂၤမးပဟးဆူးနီၣ်ကီၢ်လုၤလၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်ဆဲးဘၣ်ကဒိကွၢ်ပူၤလၢပကျိၤကျဲးအကျိၤထူးထီၣ်လံာ်စိဆံအဒိပညီအဖီခိၣ်တသ့ဘၣ်လီၤ. လၢဆဲးခဲၣ်န့ၣ်အတီၢ်ပူၤအံၣ်, တၢ်ဃိထံန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အသန့အတၢ်ထူးထီၣ်တၢ်အဒိပညီလဲၣ်တလၢကွံာ်တၢ်မၤလိလံာ်ဒိၣ်လဲၣ်ထီၣ်အတၢ်ကတိာ်သကံးအကမိၢ်ဒီးကဲထီၣ်အသးမုၢ်ဆုၣ်မုၢ်ဂီၤလၢပသဂါဘၣ်ဒီးပူၤအါဂၤလၢအစးဝဲသ့ပုၤပူၤလၢတၢ်ဝဲဖျါ

ထိုက်တိုက်တဖန်အနီနီတမ္မာတမ္မာအနီနီကစ၍အတၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်ထံၣ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်အံၤလီၤဆီၣ်ဒၣ်တၢ်မ့ၢ်ဝဲတီၢ်ဝဲလၢ တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဘးတၢ်န့ၢ်ဒီးလံာ်စီဆုံန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအဃိ,ပဝဲခဲလၢာ်လိာ်ဝဲလၢပကဟ်သ့ၣ်ပာ်သးအါထီၣ်ကျဲလၢတၢ်ဃိ ထံၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အသန့လုၢ်ဘၢတၢ်ထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီလၢပမုၢ်နံၤန့ၣ်လီၤ.

ဒ်သိးဒၣ် **Rational scientific objectivism** အသိး,တၢ်ဃိထံၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အသန့ လုၢ်ဘၢတၢ်ပာ်ထံၣ်နီၤဖးတၢ်မၤလိလံာ်စီဆုံဒီးအံးဘဲၤကွဲလံးခၢၣ်အတၢ်မၤလိလံာ်စီဆုံခံမံၤလၢာ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ လၢအပဲာ်ထံၣ်နီၤဖးလံာ်စီဆုံတဖၣ်တၢ်လုၢ်ဘၢအိၣ်လၢတၢ်ဃိထံၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အသန့ပညီန့ၣ်ဂ့ၢ်လိာ်ဝဲလၢတၢ် အိၣ်ပညီမိၢ်ပှၤတၢ်ထံၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢလံာ်စီဆုံအလံာ်ပှၤတသ့ဘၣ်လီၤ. အဃိ,လၢတၢ်ကသိၣ်လိာ်အဝဲသ့ၣ်အပှၤကွဲဖိတဖၣ်လၢ ကဃုထံၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီလၢအခိၣ်ထံးအလီၤ,အဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါပှၤလံာ်စီဆုံတဖၣ်လၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အနီၣ် ကစ၍ဒၣ်ဝဲအိၣ်ပညီဖျိသ့လံာ်စီဆုံလၢကဘၣ်လိာ်အသးဒီးအဝဲသ့ၣ်အနီၣ်ကစ၍ဒၣ်ဝဲအတၢ်တီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တနီၤဂ့ၢ်လိာ် ဝဲဒၣ်လၢတၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်တမံၤဃိလၢပှၤကွဲလံာ်စီဆုံအသိတဖၣ်မၤဝဲအဝဲသ့ၣ်ထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအလီၤလံာ်အိၣ်ပညီန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ဝဲပှၤကွဲလံာ်စီဆုံအသိတပာ်ကဲဘၣ်ဘးတၢ်လၢလံာ်စီဆုံအလီၤလံာ်အလံာ်အတီၤတဖၣ်တဲဝဲလၢတၢ်လၢတၢ်ဃိ ထံၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးသ့အတၢ်သ့ၣ်ညါအပှၤ,ဒီးလၢပှၤကွဲလံာ်စီဆုံအသိတဖၣ်အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်ပာ်သးဝဲဒၣ်လံာ်စီဆုံအ လီၤလံာ်တၢ်သ့အိၣ်လၢကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်သ့ဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီး **Critical Subjectivist** အပှၤထူး ထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီတဖၣ်ဂ့ၢ်လိာ်ဝဲလၢပကြးမၤတၢ်တမံၤဃိ-လၢပတကြးဘၣ်ယိာ်ဘၣ်ဘးလံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီအမိၢ်ပှၤဘၣ်, ဒီးလၢပကြးသ့လံာ်စီဆုံလၢပကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်ပနီၣ်ကစ၍အတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘၣ်ထွဲ,ထံၣ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်ဂီၢ်ဒီးတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ထီၣ်ဒီးတၢ်ပာ်ထံၣ်နီၤဖးတၢ်မၤလိလံာ်စီဆုံန့ၣ်,အံးဘဲၤကွဲလံးခၢၣ်တၢ်မၤလိလံာ်စီဆုံတဖၣ်အါတက့ၢ်လဲၤကဟ်ကွံာ် တၢ်ဃိထံၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အတၢ်ထံၣ်လၢအတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အစ့ၤကတၢ်လၢတၢ်သိၣ်တၢ်သီန့ၣ်,အံး ဘဲၤကွဲလံးခၢၣ်တဖၣ်ညါန့ၣ်အါလီၤဝဲလၢလံာ်စီဆုံမ့ၢ်ယွၤအကလုၢ်ကထါ,ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အဃိအိၣ်ပညီဘၣ်တၢ်ဆၢတဲာ်ဃာ် အိၣ်ပညီလၢယွၤအါန့ၣ်ပှၤထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢအံးဘဲၤကွဲလံးခၢၣ်တဖၣ်တဒိသဒါလီၤအသးလၢတၢ်ဃိ ထံၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အသန့အတၢ်လုၢ်ဘၢလၢအကတဖၣ်လၢတၢ်ထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီအဖိခိၣ်ဘၣ်လီၤ. အဝဲ သ့ၣ်ညါန့ၣ်သံကွၢ်ဝဲ,“လံာ်တတီၤအံၤအိၣ်ပညီလၢန့ၣ်မ့ၢ်မန့ၣ်လဲၣ်?” လၢတၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်နီတမံၤဘၣ်ဘးလံာ်တ တီၤန့ၣ်အိၣ်ပညီအမိၢ်ပှၤဘၣ်လီၤ. ဒီးပှၤစံၣ်တဲာ်တဲာ်လီၤတၢ်တဖၣ်ဒီးပှၤသိၣ်လိာ်စီဆုံတဖၣ်တဘျီဘၣ်တဘျီဖၢန့ၣ်ဝဲခွဲခါအ တၢ်သးစဲတဖၣ်အံၤဆူလံာ်စီဆုံအတီၤတဖၣ်အပှၤ,လၢတၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်နီတမံၤလၢလံာ်အတၢ်စံၣ်စီၤတဲာ်စီၤအတၢ် အိၣ်သးအဂီၢ်ဘၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၢတၢ်ကမုၢ်ဒ်သိးအံၤတဖၣ်အိၣ်ဒ်လဲၣ်ဂ့ၢ်,တၢ်ဃိထံၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အသန့ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ် ဒီဟ့ၣ်နီၤလၢအလုၢ်အပှၤအိၣ်ဆူအံးဘဲၤကွဲလံးခၢၣ်အတၢ်ထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီန့ၣ်လီၤ. အဝဲပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဘၣ်ဘၣ်လၢပ လုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးနီၣ်ကစ၍အဂံၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ,တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်,ကံၢ်ဖိ,တၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်ဒီးတၢ်ပာ်ပနီၣ်ပှၤသ့ၣ်တဖၣ် လီၤလီၤဆီဆီလုၢ်ဘၢပတၢ်န့ၣ်ပာ်လံာ်စီဆုံန့ၣ်လီၤ. ဒီးအဝဲမၤစၢၤပှၤလၢပကထံၣ်လၢဒ်သိးဒၣ်သးစီဆုံသ့တၢ်ဃိထံၣ်တၢ် လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အတၢ်ထံၣ်လၢအထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဟ့ၣ်စီဟ့ၣ်ကမိၢ်ပှၤကွဲလံာ်စီဆုံပှၤကညီဖိတဖၣ်အသိး,အဝဲသ့ပနီၣ် ကစ၍အတၢ်ဃိထံလၢပထံၣ်ထိးတသ့အတၢ်ထံၣ်လၢကမၤစၢၤပှၤလၢပကန့ၣ်ပာ်ဒီးမၤထွဲတၢ်ကွဲးစီဆုံလၢပနီၣ်ကစ၍အမုၢ်နံၤ န့ၣ်လီၤ.

လံာ်စီဆုံထီၣ်ဘိမၤဆူၣ်ပှၤလၢပကအိၣ်ဒီးနီၣ်ကစ၍အတၢ်စံးဆၢန့ၣ်လီၤ. လံာ်စီဆုံထီၣ်ဘိဟ့ၣ်ပှၤတၢ်အါလီၤလၢပ ကစ၍တၢ်န့ၣ်တၢ်,အိၣ်ဒီးတၢ်ပလီၤလၢပကပိာ်ထွဲအခံ,တၢ်မၤလိာ်လၢပကဒိကန့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အဃိထီၣ်ဘိတၢ်အမိၢ် ပှၤအိၣ်ဝဲတမံၤဘၣ်ဘးနီၣ်ကစ၍အတၢ်စံးဆၢက့ၢ်တၢ်ဆူယွၤအကလုၢ်ကထါလၢအကိးထီၣ်နီၣ်နီၣ်ပှၤန့ၣ်လီၤ. ယွၤ အနီၣ်ကစ၍ဒၣ်ဝဲကတီၤတၢ်ဒီးပှၤလၢအကလုၢ်ကထါလၢအကိးထီၣ်နီၣ်နီၣ်ပှၤန့ၣ်လီၤ. ယွၤအနီၣ်ကစ၍ဒၣ်ဝဲကတီၤ တၢ်ဒီးပှၤလၢအကလုၢ်ကထါလၢအကိးထီၣ်နီၣ်နီၣ်ပှၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢယဆိမိၣ်မ့ၢ်တၢ်အရူဒိၣ်လၢပကဘၣ်တီၢ် နီၣ်တၢ်ဝဲန့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်လီၤလၢပစးထီၣ်လၢတၢ်ထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီအပှၤ,လီၤကံၢ်အဆိကတၢ်,တၢ်သံကွၢ် အရူဒိၣ်ကတၢ်မ့ၢ်,“လံာ်တတီၤအံၤဟ့ၣ်ယတၢ်တူၢ်ဘၣ်မန့ၣ်လဲၣ်?” မ့တမ့ၢ် “ယနီၣ်ကစ၍အတၢ်စံးဆၢက့ၢ် တၢ်ဆူလံာ်တတီၤအံၤမ့ၢ်တၢ်မန့ၣ်လဲၣ်” န့ၣ်ဘၣ်. ပကဘၣ်န့ၣ်ပာ်တၢ်လၢလံာ်စီဆုံအံၤဒဲၣ်ဒီးတဲဝဲလၢအတၢ်အိၣ်သး အအိၣ်ထံးတချူးပမၤန့ၣ်အိၣ်ပညီသ့လၢပှၤပှၤလၢလံာ်စီဆုံအံၤဒဲၣ်ဒီးတဲဝဲလၢပဂီၢ်လၢပခွဲခါတၢ်အိၣ်သးခဲအံၤန့ၣ်

လၢတၢ်န့ၣ်အဆိမ့ၢ်တၢ်အရၢဒိၣ်လၢပကတၢ်ကျဲးစးမၤတၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်လၢပကတၢ်ပၤလံာ်စီဆုံအဆိပညီလၢအ
ပူၤဒီးအကစၢ်ဒၣ်ဒဲးဒဲးဒဲးတဲမန့ၤလဲၣ်ဒီးပတၢ်အိၣ်ကတီၢ်ဖဲန့ၣ်ဘၣ်နီၤဖျါပအဲၣ်ဒီးလဲၣ်ဆူၣ်ဆူၣ်နီၤကစၢ်တၢ်စံးဆၢန့ၣ်
လၢတၢ်. ဘၣ်ဆၢတၢ်ခံမၤလၢန့ၣ်အရၢဒိၣ်လၢတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအဆိပညီအကျဲးန့ၣ်လၢတၢ်.

ဒီးကထာၣ်ဖံးလံးရဲခဲန့ၣ် Dr. Philip Ryken

တၢ်ဃီထံန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထီးတသ့အကျိၤကျဲးဆူၣ်တၢ်အဆိပညီကဲထီၣ်တၢ်မၤဟးဂုၤဟးဂီၤသ့ဖဲအဝဲသ့ၣ်တပာ်
တ့ၢ်န့ၣ်ပူၤတၢ်အတီၤလၢပကတၢ်သမံသမိးကွၢ်ကွၢ်တၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအဆိပညီလၢဆီတဖၣ်အခါန့ၣ်လၢတၢ်. တၢ်ဂ့ၢ်ညီကဒၣ်မ့ၢ်ဝဲ
လၢတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအဆိပညီတနီၤဂ့ၢ်ဒီးအကတဖၣ်န့ၣ်လၢတၢ်. ဘၣ်ဆၢတၢ်ဃီထံန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထီးတသ့အကျိၤ
ကျဲးဆူၣ်တၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအဆိပညီဒီးထီၣ်ပမဲာ်ဆူၣ်ကျဲးလၢပကတၢ်ဂီၢ်ဒိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိၣ်,ဒီးပနီၤကစၢ်အလုၤလၢသကးပဝး,တုၤဒၣ်လဲာ်
ပတၢ်သ့ၣ်ညါဒၣ်တၢ်ဒီးပတၢ်သးဂဲၤတဖၣ်ညီန့ၣ်ကွၢ်ဆဲးဘၣ်ကဒါကွၢ်ပတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအဆိပညီသ့ဝဲန့ၣ်လၢတၢ်. ဒီးတၢ်
တူၢ်လိာ်တၢ်လုၤဘၢတဖၣ်အံၤမၤစၢၤပူၤလၢပကတၢ်ပၤဆူၣ်ကျဲးအဝဲသ့ၣ်ကအိၣ်ဒီးအဘျူးအဖျိၣ်အါန့ၣ်အလီၤဒ်သိးလၢပက
ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအဆိပညီလၢတၢ်န့ၣ်အိၣ်ကသ့ဒိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လၢတၢ်.

ခဲအံၤပဃီထံတ့ၢ်တၢ်ဃီထံန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထီးတသ့ဒီးတၢ်ဃီထံန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထီးတသ့အကျိၤကျဲးဆူၣ်
တၢ်အဆိပညီဝံၤ,ပကတၢ်ဃီပတၢ်သးစၢၤဆူၣ်တၢ်ကတီၢ်သကးတၢ်အကျိၤအကျဲးန့ၣ်လၢတၢ်.

တၢ်လၢတၢ်ဃီထံန့ၣ်နီၤဖျါကတီၢ်သကး: DIALOGICAL

တၢ်ဆၢကတီၢ်အိၣ်ဝဲတဘျီတၢ်ဖဲ,ပဘၣ်သဂၢၢ်ဒီးပူၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဆူၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်တမံၤလၢ
အဝဲသ့ၣ်ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျဲးဝဲလၢပူၤကိးဂၢၢ်ဒီးကဘၣ်အၢၣ်လၢတၢ်ဃီအဝဲသ့ၣ်လၢလၢပူၤပူၤန့ၣ်လၢတၢ်. ခဲအံၤ,တဘျီပလဲာ်
ဃုာ်ဒၣ်တၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဒ်သိးပကတၢ်ဃီတၢ်ဃုာ်ဖိးအဂီၢ်လၢတၢ်. လၢတၢ်ကတီၢ်သကးအဂ့ၢ်ဒ်သိးအံၤအပူၤ,ပူၤခံကပၤ
လၢတၢ်မၤဝဲအဂ့ၢ်ကတၢ်လၢကဒုးန့ၣ်ဖျါအဝဲသ့ၣ်အနီၤကစၢ်ဒၣ်ဖဲဖျါဖျါဖျါဒီးဒိကန့ၣ်လိာ်အသးလၢတၢ်သးအိၣ်အပူၤန့ၣ်လၢတၢ်.
ဒီးလၢတၢ်မ့ၢ်လၢအပူၤ,ဒ်တၢ်ကတီၢ်သကးဆဲးလဲၣ်အသးန့ၣ်,တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဆူၣ်လိာ်ဖိးလိာ်သးကအိၣ်ထီၣ်ဝဲတသ့ဖဲအ
သ့န့ၣ်လၢတၢ်. ဂ့ၢ်လံ,လၢန့ၣ်လၢအဆိတဖၣ်အပူၤ,တၢ်ကတီၢ်သကးတၢ်ယၢ်နီၤယၢ်နီၤမ့ၢ်တမ့ၢ်ကတီၢ်တၢ်ပီၣ်သကးတၢ်ဒ်သိးအံၤ
ကဲထီၣ်ဒိတံာ်လၢတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်ဖဲလဲၣ်ဖဲ,ပာ်ဃုာ်လံာ်စီဆုံအဆိပညီအဂီၢ်န့ၣ်လၢတၢ်.

တၢ်ကတီၢ် “dialogical” ပညိၣ်ဃီဝဲဆူၣ်တၢ်ထံၣ်လၢတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အဆိပညီဟဲဃုာ်တၢ်ကတီၢ်တၢ်ယၢ်နီၤ
ယၢ်နီၤမ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ကတီၢ်သကးတၢ်လၢပူၤဖးလံာ်ဖိးဒီးလံာ်အဘၣ်စၢၤန့ၣ်လၢတၢ်. တၢ်ထံၣ်အဆိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢလံာ်အိၣ်ဒီး
အဆိပညီမိၣ်ပူၤ,ဘၣ်ဆၢလၢအဆိပညီအမိၣ်ပူၤအံၤဘၣ်တၢ်ဃုာ်ထံၣ်သမံသမိးန့ၣ်အံၤအဂ့ၢ်ကတၢ်လၢဖျါတၢ်ဃီထံန့ၣ်လၢတၢ်
ထံၣ်ထီးတသ့အတၢ်ရဲလိာ်မၤသကးတၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ကတီၢ်သကးတၢ်ယၢ်နီၤယၢ်နီၤလၢပူၤဖးလံာ်ဒီးလံာ်အဘၣ်စၢၤန့ၣ်လၢတၢ်. ပထံၣ်
န့ၣ်တၢ်အဒိဘၣ်ဃးတၢ်ကတီၢ်သကးအံၤလၢထီၣ်ထီၣ်ပတြၢၤ ၁၁၉:၁၈,ဖဲပူၤကွဲးထါဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သကွၢ်ကညးဆူၣ်ယွၤ :

အိးထီၣ်ယမဲာ်တက့ၢ်,ဒီးယကထံၣ်ဘၣ်တၢ်လၢလးလၢနတၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤလၢ (ထါစံးထီၣ်ပတြၢၤ ၁၁၉:၁၈).

လၢထီၣ်အံၤအပူၤ,ပူၤကွဲးထါစံးထီၣ်ပတြၢၤကတီၢ်ဘၣ်ဃးကျဲးလၢအဝဲဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးလံာ်စီဆုံဘၣ်ဆၢဘၣ်က
တီၢ်န့ၣ်လၢတၢ်. ဒီးအဝဲပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ကတီၢ်သကးတၢ်အတၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အဆိပညီအါတက့ၢ်န့ၣ်လၢတၢ်. တၢ်,အ
ဝဲန့ၣ်ဝဲလၢတၢ်အဆိပညီအမိၣ်ပူၤတၢ်ထံၣ်န့ၣ်အံၤလၢတၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤသ့ဝဲန့ၣ်လၢတၢ်. ဘၣ်ဆၢတဘျီဃီ,အဝဲသ့ၣ်ညါဝဲလၢ
အဝဲလိာ်ဘၣ်တၢ်လၢတၢ်ဃီထံန့ၣ်လၢတၢ်ထံၣ်ထီးတသ့,တၢ်လဲၣ်နီၤဖျါတလၢကအိၣ်ထီၣ်ပမဲာ်ချဲဒ်သိးလၢပကတၢ်ပၤတၢ်သိၣ်
တၢ်သီဘၣ်ဘၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လၢတၢ်.

ပူၤကွဲးထါတသံကွၢ်ယွၤလၢကတီၢ်ထီၣ်ကွၢ်အကျိၤဃီထံန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထီးတသ့အတၢ်လုၤဘၢတၢ်တဖၣ်
ဘၣ်,မ့ၢ်မ့ၢ်လၢကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်ဝဲကျဲးဃီထံန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထီးတသ့အတၢ်ဆိကမိၣ်နီၤဖျါမၤအါထီၣ်အတၢ်ထံၣ်န့ၣ်လၢတၢ်. ဒီးဒ်
လံာ်တဆၢအံၤအတၢ်အိၣ်သးအတၢ်ကွီၢ်လဲၣ်ဒုးန့ၣ်ပူၤအသိး,ပူၤကွဲးထါဟဲက့ၢ်ကဒါကွၢ်ဆူၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအလံာ်တဘျီဝဲတ
ဘျီဒ်သိးလၢကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်အတၢ်န့ၣ်ပၤအဂီၢ်; အဝဲမၤဃာ်တၢ်ကတီၢ်သကးတၢ်ဒီးတၢ်ကွဲးစီဆုံလၢအဆဲးမၤဂ့ၢ်ထီၣ်အဝဲအ
တၢ်န့ၣ်ပၤအဆိပညီန့ၣ်လၢတၢ်.

ပတ်သက်သောအချက်အလက်အားလုံးကိုစုစည်းကာဖော်ပြနိုင်ရေးအတွက်လောကုဘဝသီလဝတ်ဆင်ဆင်
 ပတ်သက်သောအချက်အလက်အားလုံးကိုစုစည်းကာဖော်ပြနိုင်ရေးအတွက်လောကုဘဝသီလဝတ်ဆင်ဆင်
 ပတ်သက်သောအချက်အလက်အားလုံးကိုစုစည်းကာဖော်ပြနိုင်ရေးအတွက်လောကုဘဝသီလဝတ်ဆင်ဆင်
 ပတ်သက်သောအချက်အလက်အားလုံးကိုစုစည်းကာဖော်ပြနိုင်ရေးအတွက်လောကုဘဝသီလဝတ်ဆင်ဆင်
 ပတ်သက်သောအချက်အလက်အားလုံးကိုစုစည်းကာဖော်ပြနိုင်ရေးအတွက်လောကုဘဝသီလဝတ်ဆင်ဆင်

တၢ်အၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ BACKGROUND

လၢတၢ်မၤလိၤဘၣ်သးဒီးတၢ်ကူၣ်သ့ကူၣ်ဘၣ်အတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အခိၣ်ပညိတဟ့ၣ်န့ၣ်,တၢ်ကတိၤသကိးတၢ်အတၢ်
 ထုးထီၣ်တၢ်အခိၣ်ပညိဘၣ်တၢ်ပာ်ဒိၣ်အိၣ်လၢကွၢ်အံၤပုၤကူၣ်သ့ကူၣ်ဘၣ်,ပုၤလၢအမၤလိၤဘၣ်ယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဒီးကတိၤကျိၢ်အါ
 ကျိၢ်ဖြးဒြးစလဲၤခါန့ၣ်,လၢအခိၣ်မူစးထီၣ်လၢ ၁၇၆၈ ၁၇၉၀ ၁၈၁၄ န့ၣ်လီၤ. အဝဲဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အခိၣ်ပညိအိၣ်အ
 တံၢ်လၢအဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအိၣ်အါကိးဝဲလၢ **“hermeneutical circle,”** လၢပုၤထုးထီၣ်တၢ်အခိၣ်ပညိတဖၣ်ဂ့ၢ်ကျဲး
 စးန့ၣ်ပၤဂၢ်လံာ်တဖၣ်မူတမ့ၢ်တၢ်မၤအသးအၤလၢအသဘၣ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လဲၤတရံးသးစးထီၣ်ဖဲပသၢၣ်တၢ်မၤ
 အသးတမံၤဒီးတဘျီပီၤဆိကမိၣ်အိၣ်လၢပသးပုၤန့ၣ်လီၤ. လၢအံၤပဲာ်က့ၢ်တဘျီတဘျီလၢကသၢၣ်တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤအါထီၣ်ဒီး
 လၢကဆိကမိၣ်တၢ်န့ၣ်ပၤဂၢ်အါထီၣ်န့ၣ်လီၤ. စဲလဲၤခါန့ၣ်အတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အခိၣ်ပညိလၢအလဲၤတရံးအသးညိန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပာ်
 ဖျါထီၣ်အိၣ်လၢပုၤဂၢ်တဖၣ်ဒ်တၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အခိၣ်ပညိလၢအသးအသး,တၢ်မၤအသးကဝီၤကျိၢ်တမံၤလၢပုၤထုးထီၣ်တၢ်အ
 ခိၣ်ပညိတဖၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤလၢအမၤလိၤဝဲအဘၣ်စၤလဲၤအသးတပယုၢ်ဃီသုးအသးဆူတၢ်န့ၣ်ပၤဂၢ်လၢအဒိၣ်
 ထီၣ်ဒိၣ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဒီးဒိတံၢ်တဖၣ်ဖဲအိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိးလၢစဲအံၤပီၤညါအပုၤန့ၣ်လီၤ. နံၣ်ကယၤခံဆဲးအံၤပီၤညါအ
 ပုၤကူၣ်သ့ကူၣ်ဘၣ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်သီမၤစဲခါန့ၣ်,လၢအခိၣ်မူစးထီၣ်လၢ ၁၉၂၂ ၁၉၉၆,ဂ့ၢ်လီၢ်ဝဲလၢတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိ
 တၢ်အတၢ်ကူၣ်သ့ကူၣ်ဘၣ်အစၢၤဖဲလၢတၢ်ဂ့ၢ်လီၢ်မၤသကိးတၢ်လၢတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၢ်အမိၢ်ပုၤဒီးဒိတံၢ်အလၢအပျဲၤအဘၣ်စၤ
 လၢပပဲာ်စိၣ်အိၣ်ဆူအတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိယိထံတၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထံၣ်အခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိဘၣ်သးတၢ်အိၣ်ဖျါလၢပုၤတူၢ်
 လီၢ်အိၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢပတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်ခဲလၢာ်ဘၣ်ထွဲလီၢ်အသးယၤခိၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကြားဝဲဘၣ်ဝဲတပုၤဃီလၢတၢ်ဆိက
 မိၣ်သဘၣ်သဘၣ်အပုၤ,တမံၤစ့ၢ်စ့ၢ်မၤဂၢ်မၤကျိၢ်ဒီးလုၢ်ဘၣ်တၢ်အၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်အသိတမံၤမ့ၢ်တတၢ်ဒီးပ
 တၢ်အိၣ်အတံၢ်အလၢအပျဲၤဘၣ်ဒီး,မ့ၢ်တၢ်အညိလၢပဂီၢ်လၢပကတူၢ်လီၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပထီၣ်ဒါတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အသိ
 လၢကမၤပျဲၤမၤပတၢ်အိၣ်အတံၢ်အလၢအပျဲၤအက့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. သနၢ်က့ၢ်,ဖဲတၢ်အုၣ်သးထီၣ်ဒါပတၢ်အိၣ်အတံၢ်အလၢ
 အပျဲၤလၢဝဲပျဲၤဝဲအါန့ၣ်,အဝဲမၤဆူၣ်ပုၤလၢပဆိတလဲ-တဘျီဘျီလၢတၢ်စ့ၢ်အုၣ်ဒိၣ်တကးအကျဲလၢအမၤကဲထီၣ်ပုၤလၢပက
 ဆိကမိၣ်ကဒါက့ၢ်တၢ်ခဲလၢာ်လၢပဆိမိၣ်ပသ့ၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်လၢတၢ်ဆိတလဲအတီၤဘၣ်ဒီး,တၢ်ကတိၤ
 သကိးတၢ်ထီၣ်အိၣ်ဝဲလၢပခိၣ်န့ၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်ဒီးပတၢ်လဲၤခိၣ်ဖျါဘၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၢ်အမိၢ်ပုၤအဘၣ်စၤ,ထီၣ်မၤကဲ
 ထီၣ်ပုၤလၢပကသမံးလီၤကဒါက့ၢ်ပတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်တဖၣ်တကျိၢ်ဃီဒီးပုၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကတိၤသကိးတၢ်အိၣ်အတံၢ်လၢအလုၢ်ဘၣ်တၢ်အါကတၢ်လၢတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အခိၣ်ပညိ
 လၢနံၣ်ကယၤခံဆဲးအပုၤမ့ၢ် **Hans-Georg Gadamer**, လၢအခိၣ်မူစးထီၣ်လၢ ၁၉၀၀ ၁၉၀၂ န့ၣ်လီၤ. ကးဒီး
 မၤစံးကတိၤဘၣ်သးတၢ်အခိၣ်ပညိလၢအမ့ၢ်စဲအံၤပီၤညါ,အံၤပီၤညါ,ယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါ,စုသ့ၣ်ညါဒီးလံာ်လဲၤပီၤညါ ဘၣ်သးလၢ
 မူထံးခိၣ်အတၢ်အိၣ်ကျိၢ်ကျိၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢကးဒီးမၤအတၢ်ဆိကမိၣ်န့ၣ်,မူထံးတမံၤမ့ၢ်တၢ်ခဲလၢာ်လၢပထီၣ်သ့မ့ၢ်မ့ၢ်
 ပၤဂၢ်သ့လၢတၢ်ထံၣ်လီၤဆိတဟ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အခိၣ်ပညိအပုၤ,မူထံးတမံၤမ့ၢ်လံာ်လၢပမၤလိန့ၣ်လီၤ. အမူ
 ထံးပာ်ဃုၣ်တၢ်အိၣ်ဖျါကိးမၤဒီးလၢတၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်အိၣ်လၢလံာ်အပုၤ,ဒီးတၢ်ကျိၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝဲလၢပထုးဒီးန့ၣ်အိၣ်သ့
 လၢတၢ်ထံၣ်ခဲလၢာ်အဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. မူထံးအၤတမံၤပုၤဖးလံာ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မူထံးအံၤပာ်ဃုၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထံၣ်ခဲ
 လၢာ်,တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်,တၢ်တူၢ်ဘၣ်,တၢ်ဆိကမိၣ်ဆိတၢ်,ဒီးအၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးမူထံးတဖၣ်အံၤကအိၣ်ကျိၢ်ကျိၢ်ဃုၣ်ဖဲပုၤပး
 လံာ်ဖိတဖၣ်စးထီၣ်ဃုၣ်လံာ်အမူထံးအတၢ်အိၣ်ဖျါဆူအဝဲသ့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်အမူထံးဒုၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒ်ပုၤဖးလံာ်ဖိတဖၣ်မၤလိ

နှုတ်လှလင်အိမ်၊ မှတမ့်တူလိင်လင်အတင်ထံနှင့်၊ အဝဲသွင်အနီကစဉ်ဒဲအမူထံးကလင်ထီင်လကမာနုဗုဉ် တင်ပီးတင်လီအကတဖှလအဟဲလင်အမူထံးနှုင်လီ။

ခဲအံပကွင်သကီးတူတင်ကတိသကီးတင်အဒိအတဲအဂံခိင်ထံးခိင်ဘိဝံ၊ ပကဗုဉ်ပဟဲပတင်သးစါဆာဆူအဝဲသွင်အတင်လုင်ဘာလကတင်ထူးထီင်လံင်စီဆုံအခိပညီအဖိခိင်နှုင်လီ။

တင်လုင်ဘာ INFLUENCE

ခဲအံလကပတင်တိင်အဂီ၊ ပကဟင်ဒိင်ပတင်တင်ပိင်သကီးတင်လကကျဲတနီအဖိခိင်လအံးဘဲကွဲလံးခါတဖှ သူဝဲတင်ကတိသကီးတင်အတင်အကျဲကျဲဆူတင်အခိပညီလကမာလင်ထီင်အဝဲသွင်အတင်ထူးထီင်လံင်စီဆုံအခိပညီနှုင် လီ။ လီဆီဒဲတင်၊ အံးဘဲကွဲလံးခါတဖှမာဆူထီင်ဝဲလကတင်ဖးလံင်စီဆုံလီဆီဝဲဒဲလကတင်အိင်ဒီးတင်ကတိသကီးဒီး လံင်မုဆုင်မုဂီတဘုဉ်ခိဖျိ၊ လကတင်တလီကင်ဒီးလံင်အကသုဉ်တဖှအပူ၊ လံင်စီဆုံအိင်ဒီးအစိကမီလကလာပု၊ ပုလကပဖိ ခိင်နှုင်လီ။ လကတင်အံအဆီ၊ ပကစံးကတိဘုဉ်ဘးအံးဘဲကွဲလံးခါအကျဲကျဲသနူဆူတင်ဂုင်သုဉ်တဖှအံဒိတင်စိတင် ကမီ-တင်ကတိသကီးတင်တဖှနှုင်လီ။

ကီးမုဂံဒဲဒီး၊ ပဝဲအါကအိင်ဒီးတင်ကတိသကီးတင်ဒီးပုအါဒိအါကနှုင်လီ။ ဒီးတင်ကတိသကီးတဖှအံပံးနှုင် အတင်လဲကျဲအါဘိဒီးသနူထီင်အသးလကမတပဟ်ဗုဉ်လဲင်နှုင်လီ။ ဖဲပကတိသကီးတင်ဒီးပတံသကီးတဖှဘုဉ်ဘးတင် တမံလကပဝဲလင်ပနုပဂါပျီဖျိနှုင်၊ ပဘုဉ်ထွဲလိင်ပသးကဒဲကဒဲဒိသီးသီးနှုင်လီ။ တင်ကတိသကီးတင်လဲကဒဲကဒဲဒီးပဝဲ ခဲလင်ဂုင်ကျဲးစားဒိကနှုင်ဒီးပဝဲခဲလင်ဂုင်ကျဲးစားဟ်ကဲပဝဲတကဒီးတကအတင်ထံင်နှုင်လီ။ ဘုဉ်ဆုင်ဖဲပကတိသကီးဘုဉ် ဗးတင်ဂုင်လကအရဒိင်တဖှ၊ ဒ်အမုပတင်အိင်ဆူအိင်ချဒီးတင်ဒီးတင်လုင်ဒိင်ထီင်ပိတဖှ၊ ဒီးပဟဲတင်အံဗုဉ်ဒီးပုတက လကအအိင်ဒီးတင်သုဉ်ညါလကအအါဒီးမတင်သုအါနုပမာ၊ ပကူဉ်သုလကပကသုးဘူးပတင်ကတိလီလီဆီဆီနှုင်လီ။ ပ သုဉ်ညါလကပုလကအသုလီတင်လီဆဲးတဖှမာမုတင်သနုကွဲ၊ ပမာအဂုကတင်လကပကဒိကနှုင်အဝဲသွင်မုဉ်မုဉ်နီ နီနှုင်လီ။

ဘုဉ်ဆုင်ခဲအံ၊ ထံင်မုလကနအိင်ဒီးတင်ကတိသကီးတင်ဒီးပုတကလကသုဉ်ညါအတမာမုတင်နီတဘျီ၊ ပုတ ကလကအမာတင်ဘုဉ်ထီဘိတကွဲ၊ နကဟဲနီနီဆူတင်ကတိသကီးဝဲနှုဉ်ဗုဉ်ဒီးနတင်သံကွဲဒီးတင်ထံင်တဖှ၊ ဘုဉ်ဆုင်နက မာတသုဖဲအသုလကနပဂါဒီးတူလိင်တင်ခဲလင်လကပုဝဲနှုင်တဲနုနှုင်လီ။

ဂုလံ၊ လကကျဲအါဘိနှုင်၊ အဝဲနှုင်မုတင်လကအကဲထီင်အသးဒီးတင်ထူးထီင်လံင်စီဆုံအခိပညီနှုင်လီ။ ပဟးဆဲး တင်ဟဲဆူလံင်စီဆုံအအိင်ဗုဉ်ဒီးပတင်သံကွဲဒီးပတင်ထံင်တသုဘုဉ်၊ ဘုဉ်ဆုင်ခိဖျိလံင်စီဆုံအံကမုတသုဘုဉ်အဆီ၊ ခိဖျိအ ဝဲဘုဉ်ထီဘိအဆီ၊ ပမာတင်ခဲလင်လကပမာသုလကပကနပဂါဒီးတူလိင်တင်ခဲလင်လကအတဲပုနှုင်လီ။

တင်ထူးထီင်လံင်စီဆုံအခိပညီလီကင်ဒိတင်အိင်ဒီးတင်ကတိသကီးတင်ဒီးအကွဲဂီလကအအိင်ဒီးအစိကမီအဒိင် ကတင်လကပထံင်မုအါသု၊ ယူအနီကစဉ်ဝဲနှုင်လီ။ အဝဲအံမုတင်ကတိသကီးတင်ခိဖျိဗုဉ်တင်ကတိသကီးတင်အလုင်လင် “ဟုဉ်တင်ဒီးဟံးနှုင်တင်” လကပုဖးလံင်ဖိဒီးတင်ကွဲးစီဆုံတဖှအဘုဉ်စကနှုင်လီ။ လကတင်ကတိသကီးတင်အပုဖးလံင်ဖိ အအိင်တခိ၊ ပဟဲဆူလံင်စီဆုံအအိင်ဗုဉ်ဒီးတင်သံကွဲ၊ ဆိကမိဉ်ဆိဟ်၊ လုင်လင်တင်ဆဲးတင်လကအဂံခိင်ထံးခိင်ဘိဒီးနီကစဉ် အတင်လဲခိဖျိတဖှအါမးနှုင်လီ။ ဒီးတင်သုဉ်တဖှအံတမံစုဉ်စုဉ်လုင်ဘာတင်လကပနပဂါအါလကလံင်စီဆုံနှုင်လီ။ လက တင်ကတိသကီးအလံင်စီဆုံအအိင်တခိ၊ ယူဆဲးကတိတင်ဆူပုခိဖျိအကလုင်ကထါ၊ တဘျီတခိင်မာဂါမကျဲတင်လက ပနှုင်၊ တဘျီတခိင်မာဘုဉ်အါနှုင်လီ။

ယဂံခိင်ထံးခိင်ဘိ-ယတင်လဲခိဖျိလကအပူကွဲဒီးတင်ဒိနှင့်အသီးတဖှ-မုတင်လကအအိင်ဒီးယဖဲယဖးလံင်စီ ဆုံ; ယထူးထီင်အခိပညီမုဆုင်မုဂီ၊ ဆိကမိဉ်အါဒ်သီးနှုင်တကွဲ၊ တင်ဂုဉ်မိဉ်ပုမုဝဲလကဖဲယဟဲဆူတင်ကွဲးစီဆုံ အအိင်နှုင်၊ ပသးအတင်သုဉ်ညါဟဲဝဲလီ။ ဖျိဖျိဖျိဖျိအဝဲနှုင်မုတင်လကအမာသုထီင်ဘုဉ်ထီင်ယလကပကနပဂါ တင်ကွဲးစီဆုံ၊ ယဂံခိင်ထံးခိင်ဘိဒီးတင်ဒိနှင့်သီးအကတဖှနှုင်လီ။ လကတင်ဆီင်လီယသးအပူယဟဲလကလံင်စီ ဆုံအမဲဉ်ညါ၊ စိဉ်ဗုဉ်ယနီကစဉ်ဒဲယဲအတင်လဲခိဖျိတဖှလီ။ မုဝဲလီ၊ တင်နှုင်မာသုမာဘုဉ်ထီင်ယလကပက နပဂါလံင်ဘုဉ်ဆုင်ယအးလီကဒါကုတင်နှုင်လကတင်စံး: **“Okay, ယတင်စံးဆာတဖှမုအဘုဉ်ခါ? တင် ကွဲးစီဆုံအာဉ်လီမုတမုမာဘုဉ်တင်လကယဆိမိဉ်အအဲဒိဒဲခါ?”** အဆီယဆဲးဟဲကွဲကဒါကွဲဒီးကွဲလံင် လက ယမာလီ၊ ဒိကနှုင်အါ၊ ဒိကွဲလင်တင်လကလံင်အမဲဉ်ညါ၊ နပဂါလံင်စီဆုံအတိ၊ ကွဲအါလကအတင်အိင်သး

အတက္ကသိုလ်အပူလောကထံ၌ယတၢ်စံးဆာလိၣ်ဘၣ်တၢ်ကသိဘၣ်ကဒါကွၢ်အိၣ်ဒီးလၢကလီၤပလိၣ်ဒီးလံာ်စီဆၣ်အတီၤ,ဆူတၢ်လၢယုၤစံးဝဲဖဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးနီၣ်နီၣ်န့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်လီၤပလိၣ်ဒီးတၢ်ကွဲးစီဆၣ်ဒီး,ယနၢ်ပၢၢ်တၢ်ကွဲးစီဆၣ်ကတူၤထီၣ်လီၤ. ယနၢ်ပၢၢ်တၢ်ကွဲးစီဆၣ်ကတူၤထီၣ်ဒီး,ယတဲာ်စီယတၢ်စံးဆာဆူတၢ်ကွဲးစီဆၣ်အိၣ်ဒီးပျဲအဝဲသ့ၣ်တၢ်သိဘၣ်အိၣ်လၢတၢ်ကွဲးစီဆၣ်ကသ့အိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထာၣ်ကြံၣ်ခိၣ်ခိၣ်လ် Dr. Gray Cockerill

ဖဲပအးလီၤပသးဆူလံာ်စီဆၣ်အတၢ်စီတၢ်ကမီၤန့ၣ်,ပမုၢ်လၢပကဒီးန့ၣ်တၢ်ကူၣ်သ့,တၢ်သိလိသိလိ,ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါလၢအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပနၢ်လၢသး,လၢအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ဖးသ့အပူၤ,ဒုးန့ၣ်ဖျါတၢ်ကွဲးစီဆၣ်အိၣ်ပညိဆူပူၤအိၣ်သ့,ဒီးမၤသ့ထီၣ်ဘၣ်ထီၣ်ပူၤလၢပကမၤဘၣ်ထွဲအိၣ်ဆူပူၤတၢ်အိၣ်မူအပူၤလၢတၢ်သးတီၢ်အိၣ်အအိၣ်အပူၤသ့န့ၣ်လီၤ. အဃိ,ပဖးဒီးထူးထီၣ်လံာ်စီဆၣ်အိၣ်ပညိလၢတၢ်န့ၣ်ဒီးအိၣ်သ့အပူၤမ့ၢ်အိၣ်ဒီး,ပမုၢ်လၢပတၢ်န့ၣ်ပၢၢ်တၢ်ကမၤဘၣ်အိၣ်ကသ့အိၣ်ထီၣ်-ဒီးပတၢ်ဟ့ၣ်တဖၣ်တၢ်ကမၤဆူၣ်ထီၣ်အိၣ်အိၣ်ထီၣ်,ပတၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်ကတၢၢ်ဒီးအိၣ်,ပလုၢ်လၢထူၤသ့အဂံၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိတၢ်ကသမံသမိးကွၢ်ဒီးပနီၣ်ကစၢ်အတၢ်လဲၤခိၣ်တၢ်ကဆိတလဲကွံာ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်တၢ်အရၢဒိၣ်လၢပအးလီၤပသးဆူတၢ်ကွဲးစီဆၣ်အိၣ်ခိၣ်ပတၢ်ဆဲးဘၣ်ကဒါကွၢ်ပသးအလုၢ်အလၢလၢကအးလီၤပသးဆူပူၤအစိကမီၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်ယုၤအကလုၢ်ကထိအသး,ဖဲပအးလီၤပသးမ့ၢ်တဖၣ်အးလီၤသးဆူတၢ်ကွဲးစီဆၣ်အစိကမီၤန့ၣ်,ပစံးတၢ်တမံၤဘၣ်ဃးပသးအလုၢ်အလၢဆူပူၤအနီၣ်ကစၢ်ဒဲးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ,ပအိၣ်ဒီးပလီၢ်ပသးလၢပသ့တဖၣ်ဆူတၢ်ကွဲးစီဆၣ်အိၣ်ဒ်ပူၤစံၣ်ညီၣ်အဝဲသ့ၣ်အသးတဂ့ၤ,မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အစိကမီၤအဖီလၢ,ခိၣ်ပပဲလၢယုၤအ တၢ်စီတၢ်ကမီၤအဖီလၢအဆိကတၢၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထာၣ်ရိတၢးကွၢ်လံာ်စီ Dr. Robert J. Lister

ခဲအံၤပဆိကမိၣ်တၢ်ကတၢၢ်သကိးအဒိအတဲာ်အဂံၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်လုၢ်ဘၢလၢတၢ်ထူးထီၣ်လံာ်စီဆၣ်အိၣ်ပညိအိၣ်ခိၣ်ဝံၤ,မိပကွၢ်သကိးတၢ်ထီၣ်သတြီၤတၢ်ကတၢၢ်သကိးတၢ်အကျိၤကျဲဆူတၢ်အိၣ်ပညိဃုာ်ဒီးတၢ်လၢတၢ်ဃိထံးန့ၣ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့ဒီးတၢ်လၢတၢ်ဃိထံးန့ၣ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အကျိၤကျဲန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ထီၣ်သတြီၤ COMPARISON

တၢ်လၢတၢ်ဃိထံးန့ၣ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့ဒီးတၢ်လၢတၢ်ဃိထံးန့ၣ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အကျိၤကျဲဆူတၢ်အိၣ်ပညိထီၣ်ဒါလိၣ်အသးကဒဲဒဲလၢကျဲအိၣ်ထံးတနီၤ,ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်တနီၤလၢအတလီၤဆိဘၣ်လၢအရၢဒိၣ်ဒိၣ်နီၣ်မးန့ၣ်လီၤ. အအါကတၢၢ်,ဒိတဲာ်ခံမံၤလၢာ်ဒုးကဲထီၣ်ပူၤလၢအထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိအစိကမီၤတုၤသိးထံးသိးမ့ၢ်တဖၣ်တုၤဒဲးလဲၣ်ဒိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးလံာ်စီဆၣ်ဒဲးအစိကမီၤအဒိၣ်ကတၢၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဃိထံးန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့အသန့ကဲထီၣ်လၢအပာ်ဒိၣ်တလၢပတၢ်သ့တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးပူၤဃုၤသ့ၣ်ညါမၤလိတၢ်လၢအတၢ်ဃိထံးန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့အတၢ်ထံၣ်တဖၣ်န့ၣ်အိၣ်သ့ထဲလဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဃိထံးန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အသန့ကဲထီၣ်လၢအပာ်ဒိၣ်တလၢပနီၣ်ကစၢ်အတၢ်သ့ၣ်ညါဒဲးတၢ်ဒီးတၢ်ထံၣ်တဖၣ်တၢ်န့ၣ်န့ၣ်အိၣ်သ့ထဲလဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ခံမံၤလၢာ်အစၢမ့ၢ်တၢ်တမံၤဃိ : ပဆူၣ်နီၤလၢပကစံၣ်ညီၣ်တၢ်လၢလံာ်စီဆၣ်အိၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဃိကျိၤကျဲတဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ထံၣ်လၢအမၤစၢၤတၢ်သ့တဖၣ်သန့က့,တၢ်ကတၢၢ်သကိးတၢ်အဒိအတဲာ်မၤပူၤလၢပကမၤဃုာ်သကိးတၢ်လၢလၢလီၤလီၤအိၣ်ဒီးပနီၣ်ကစၢ်ဒဲးအတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဒီးဃုာ်ဒီးလံာ်စီဆၣ်အတၢ်စီတၢ်ကမီၤလၢအဘၣ်ဃးဒီးယုၤန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်မၤလိအံၤအပူၤ,ပဟ့ၣ်လီၤပသးအိၣ်ဒဲးတၢ်ကွၢ်ဒီးအံၤကွဲးလံးခါဒဲးအတၢ်စီတၢ်ကမီၤ-အတၢ်ကတၢၢ်သကိးတၢ်အကျိၤအကျဲဆူတၢ်အိၣ်ပညိအိၣ်ဒဲးတၢ်ကတၢၢ်သကိးတၢ်အကျိၤကျဲဒိတခါညါန့ၣ်လီၤ. အဃိ,ပတၢ်ထီၣ်သတြီၤကပညိၣ်လီၤတံာ်လီၤဆဲးအဆိကတၢၢ်လၢတၢ်စီတၢ်ကမီၤ-အတၢ်ကတၢၢ်သကိးဒီးတၢ်လၢတၢ်ဃိထံးန့ၣ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့တဖၣ်,ခံလၢတၢ်စီတၢ်ကမီၤ-အတၢ်ကတၢၢ်သကိးဒီးတၢ်လၢတၢ်ဃိထံးန့ၣ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အဒိတဲာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပကစးထီၣ်လၢတၢ်စီတၢ်ကမီၤ-တၢ်ကတၢၢ်သကိးဒီးတၢ်လၢတၢ်ဃိထံးန့ၣ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့အကျိၤကျဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်စိတၢ်ကမိၤ-အတၢ်ကတိၤသကိးဒီးတၢ်လၢတၢ်ဖိထံန့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့

Authority-Dialog and Objective

ဒ်သိးတၢ်လၢတၢ်ဖိထံန့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့အဒိတဖၣ်အသိး,တၢ်စိတၢ်ကမိၤ-အတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်အဒိအတၢ်အၢၣ်လၢတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၢ်အမိၤပၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အိၤသ့လၢတၢ်ကွဲးစိဆံၣ်အလံာ်အပူၤန့ၢ်လီၤ. လံာ်စိဆံၣ်မ့ၢ်ယွၤအကလုာ်ကထိဒီးတၢ်လီၤဖျါထီၣ်အသးဆူပူၤဒီးတၢ်ခဲလၢာ်လၢအစံးဝဲမ့ၢ်တၢ်အမိၤပၣ်အမ့ၢ်အတီၤဒီးအိၤပညိၣ်ဒိၣ်န့ၢ်လီၤ. ဒီးတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၤပညိၣ်အကျဲၤမၤစၤပၤလၢပကန့ၢ်ပၤတၢ်လီၤဖျါထီၣ်သးအံၤဖဲကျဲတဖၣ်န့ၢ်ပိာ်ထွဲလံာ်စိဆံၣ်အပတီၢ်အခါန့ၢ်လီၤ. ဒ်စိၤပီလူးစံးဘၣ်စိၤတံးမသး လၢၤၤတံၤမသး ၂၅၅ အသိး:

ကျဲးစးကဲထီၣ်လၢပူၤဘၣ်ယွၤအသး,ပူၤမၤတၢ်ဖိလၢအမဲာ်ဆူးအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်,ပူၤနီၤဖးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၢ်အကလုာ်ကထိအဆၢတီၢ်တီၤလီၤလၢန့ၢ်တက့ၢ် (၂၅၅မသး ၂၅၅).

ဖဲအံၤ,စိၤပီလူးပာ်ဖျါဝဲလၢကျဲအဘၣ်အိၣ်ဝဲတဘီၤလၢတၢ်ကဘျိဆဲးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၢ်အကလုာ်ကထိန့ၢ်လီၤ. ဒီးလီၤဆီဒၣ်တၢ်,အဝဲထီၣ်သၤတြီၤကျဲလၢအဘၣ်အံၤဆူပူၤမၤတၢ်ဖိလၢအဝဲပူၤကျဲးစးမၤတၢ်န့ၢ်လီၤ. အဝဲအတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢတၢ်ဖးလံာ်စိဆံၣ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤလိတၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒီးကျဲကျဲလၢတၢ်န့ၢ်န့ၢ်အိၤသ့န့ၢ်လီၤ. ကျဲကျဲတဖၣ်အံၤတလၢတပူၤဝဲလၢအပူၤဒီးအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအဂီၢ်ဘၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ဒီးဒၣ်တၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၤပညိၣ်လၢတၢ်န့ၢ်န့ၢ်အိၤသ့အက့ၢ်အိၤတမံၤန့ၢ်လီၤ.

ဖဲတၢ်စိတၢ်ကမိၤ-တၢ်ကတိၤသကိးတၢ်အဒိအတၢ်အၢၣ်နီၤဟ့ၣ်တၢ်ထံၣ်ဒိတခါညါဃုာ်ဒီးတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၤပညိၣ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၢ်နီၣ်နီၣ်န့ၢ်,အဝဲလဲၤကပာ်ကွံာ်စ့ၢ်ကိးတၢ်လီၤပျံၤနီၣ်နီၣ်အလီၢ်တနီၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်မၤအသးနီၣ်နီၣ်လၢအတလၢတဖၣ်န့ၢ်လီၤ. အဝဲမၤစၤပၤလၢပကဟးဆူးတၢ်လီၤပျံၤလီၤဖးဘၣ်ဃးတၢ်ဆိကမိၣ်လၢပဝဲတက့ၢ်တပူၤပတၢ်ဖိထံန့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့နီၣ်နီၣ်သ့ဝဲဖဲသးဘူးပသးဆူလံာ်စိဆံၣ်န့ၢ်လီၤ. ဒီးအါန့ၢ်တၢ်အံၤ,တၢ်စိတၢ်ကမိၤ-တၢ်ကတိၤသကိးတၢ်အကျဲမၤစၤပၤလၢပကသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ကွၢ်ဘၣ်ကွၢ်သ့ဒီးတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိတၢ်အတၢ်စံၣ်ညိၣ်တဖၣ်ထီတီကဘၣ်တၢ်ထံၣ်အိၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအးလီၤသးဆူတၢ်ကွဲးစိဆံၣ်အစိကမိၤန့ၢ်လီၤ.

ပထံၣ်တ့ၢ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤ-တၢ်ကတိၤသကိးတၢ်အတၢ်အကျဲထီၣ်သၤတြီၤလိာ်အသးဒီးတၢ်လၢတၢ်ဖိထံန့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့အဒိတၢ်တဖၣ်ဒ်လဲၣ်ဝဲ,ပကဃုာ်ဃီဆူပတၢ်ထီၣ်သၤတြီၤလၢတၢ်စိတၢ်ကမိၤ-အတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်ဖိထံန့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အဒိတၢ်တဖၣ်အဘၣ်စၤန့ၢ်လီၤ.

တၢ်စိတၢ်ကမိၤ-အတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်လၢတၢ်မၤန့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့

Authority-Dialog and Subjective

ဒ်သိးတၢ်စိတၢ်ကမိၤ-အတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်အဒိအတၢ်အၢၣ်လီၤဂၢ်ဒီးတၢ်ဖိထံန့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့အဒိအတၢ်တဖၣ်လၢကျဲတနီၤအပူၤအသိးန့ၢ်,အဝဲအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ဒ်သိးလိာ်အသးဒီးတၢ်လၢတၢ်ဖိထံန့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အဒိအတၢ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ. အဝဲအၢၣ်လီၤဝဲလၢပဝဲကိးဂၢ်ဒီးဟဲဆူတၢ်ကွဲးစိဆံၣ်တဖၣ်အအိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လၢအလုာ်ဘၢကျဲလၢပထုးထီၣ်လံာ်စိဆံၣ်အတီၤတဖၣ်အိၤပညိၣ်န့ၢ်လီၤ. အါန့ၢ်အအံၤ,အဝဲအၢၣ်လီၤလိာ်သကိးတၢ်ဒီးလံာ်စိဆံၣ်ဒီးတၢ်လၢတၢ်ဖိထံန့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အသန့ၤလၢနီၣ်ကစၢ်,တၢ်လၢတၢ်ဖိထံန့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အတၢ်မၤလၢပဟဲစိာ်အိၤဆူတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၤပညိၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအအိၣ်ဒီးအလုာ်အပူၤန့ၢ်လီၤ.

လံာ်စိဆံၣ်ပာ်ဒိၣ်တၢ်လၢတၢ်ဖိထံန့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အတၢ်ထံၣ်လၢအဒ်သိးတဖၣ်တဘျီဝဲတဘျီဒ်လၢထါစံးထီၣ်ပတြၢၤ ၁၁၉ ဖဲအစံးကတိၤတၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဆိကမိၣ်ယွၤအတၢ်သိၣ်တၢ်သီဖးယိာ်ဃုထံၣ်န့ၢ်ယွၤအတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၢ်လၢပသးဒီးဖျါညါ,ဃုတၢ်လၢကအိးထီၣ်ပမဲာ်ဒ်သိးကထံၣ်တၢ်လၢယွၤလီၤဖျါထီၣ်ဝဲလၢတၢ်ကွဲးစိဆံၣ်အပူၤ,သးဘူးသးဆူလံာ်စိဆံၣ်အအိၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သးခုဒီးတၢ်ဒိကန့ၢ်,တၢ်အဲၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအလုာ်လၢသကဲးပဝးဒီဖျါအဝဲန့ၢ်မ့ၢ်ယွၤအတၢ်ဟ့ၣ်ဂ့ၢ်,တၢ်ဆိၣ်တၢ်လၢကဒိကန့ၢ်တၢ်ကွဲးစိဆံၣ်,ဒီးတၢ်လၢတၢ်ဖိထံန့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အတၢ်အိၣ်ဖျါအကတဖၣ်အါမးဘၣ်ဃးပတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဒီးယွၤအကလုာ်ကထိလၢအအိၣ်ဒီးအစိဒိၣ်ကမိၤထီၣ်န့ၢ်လီၤ. ဒ်ဒၣ်တၢ်အဒိတခါအသိးဒိကန့ၢ်ထါစံးထီၣ်ပတြၢၤ ၁၁၉:၉၇ :

ယအဲၣ်ဒီးနတၢ်သိၣ်တၢ်သီန့ၢ်ဆံးဒိၣ်လဲၣ်. ယဆိကမိၣ်လၢအဂ့ၢ်အကျိၤသ့သ့တန့ၤလီၤ (စံး ၁၁၉:၉၇).

လၢလံာ်တဆၢအံၤအပူၤ,ပှၤကွဲးထီၣ်ပိာ်တြၢပာ်ဖျါဝဲလၢအဝဲအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်အံၤပူၤအတၢ်သိၣ်တၢ် သီဒိဘၣ်ကဒါက့ၤအတၢ်မၤလိဒီးန့ၢ်ပၢၢ်တၢ်ကွဲးစီဆုံန့ၣ်လီၤ. ဒီးအဝဲကွဲးဘၣ်ဃးတၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံဖးယိာ်-ပကစၢ်ဒၣ် ဝဲအတၢ်မၤထွဲလၢအမ့ၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအကျဲၤပံးပံးတဘီ-ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢအဝဲအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲဆိကမိၣ်ကဒါက့ၤလံာ်စီဆုံ အပျၢၣ်တဖၣ်ဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တူၤဒၣ်လဲာ်ခိးသးစီဆုံလၢကဒုးန့ၣ်ဖျါတၢ်အခိပညီန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤ-အတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်အကျဲၤမ့ၢ်နီၤဟ့ၣ်တၢ်လီၤပလိာ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒ်အံၤဒီးတၢ်လၢတၢ် ဃီထံန့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အဒိတဲာ်တဖၣ်သန့ၣ်က့ၤ,အဝဲလီၤဆီစ့ၢ်ကိးဒီးအိၤလၢကျဲၤအရူၤဒိၣ်တနီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. အဒိ,လၢ တၢ်လီၤကံဒီးတၢ်ဃီထံန့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့တနီၤအပူၤန့ၣ်,တၢ်စိတၢ်ကမီၤ-အတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်အဒိအတဲာ် ဟ့ၣ်ပလိာ်ဝဲလၢပမ့ၢ်တအးလီၤပတၢ်ဃီထံန့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့ဆူလံာ်စီဆုံအစိကမီၤန့ၣ်,ပထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအခိပညီ ကဘၣ်တၢ်မၤဘၣ်တံာ်တၢ်အိၤနးနးကလဲာ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်အံၤဘၣ်တၢ်ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျဲၤအိၤလၢလံာ်စီဆုံအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ, လၢတၢ်လီၤတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ် ပုးတရူး ၃:၁၆,ဖဲစီပုးတရူးဖဲကတိၤဘၣ်ဃးစီပီလူး အတၢ်ကွဲးလၢကျဲၤဒ်အံၤ:

ဒ်အကတိၤတၢ်လၢအလံာ်ကွဲးခဲလၢာ်အကတိၤတၢ်လၢအပူၤလၢတၢ်တဖၣ်ဒ်အံၤအဂ့ၢ်စ့ၢ်ကိးအသိးလီၤ. လၢအဝဲ န့ၣ်အပူၤတၢ်တနီၤနီၤပှၤန့ၢ်ပၢၢ်ကီၤ,ဒီးပှၤတသ့ဘၣ်လံာ်ဒီးပှၤတဂၢၢ်တကျဲၤဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်,ဘိးကဒါဝဲ,ဒ်တၢ်ကွဲး အသးအကတဖၣ်အသိးစ့ၢ်ကိး,လၢအကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်ဟးဂီၤအဂီၢ်လီၤ (ပုးတရူး ၃:၁၆).

စီပုးတရူးအၢၣ်လီၤဝဲလၢတၢ်ဂ့ၢ်တနီၤလၢစီပီလူးအလံာ်ပရၢအပူၤတဖၣ် “ ကီဝဲလၢတၢ်ကနၢ်ပၢၢ်ဒ်အိၤ ” အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲစံးစ့ၢ်ကိးဝဲလၢပှၤဖးလံာ်ဖိတနီၤလီၤတဲာ်ကွဲာ်ဝဲလၢကလဲၤခိဖျါတၢ်ကီတၢ်ခဲတဖၣ်အံၤခိဖျါလၢတၢ်နူၤပၢၢ် နၢ်ဘျိတအိၣ်ဒီးနီၣ်သးတၢ်ဂၢၢ်တၢ်ကျဲၤတအိၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ဒီးဒ်တၢ်လၢတၢ်ဃီထံန့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အတၢ်လီၤတဲာ် တူၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အစၢအသိး,အဝဲသ့ၣ်ဖးလံာ်တအိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအးလီၤသး,ဒီးမၤဟးဂီၤစီပီလူးအတၢ်ကွဲးအခိပညီန့ၣ် လီၤ.

ဒ်ပတၢ်စိတၢ်ကမီၤ-အတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်အဒိအတဲာ်ပာ်ဖျါဝဲအသိး,တၢ်ဃုထံၣ်သမံသမိးလံာ်စီဆုံမ့ၢ်တၢ်အိၣ် မူတၢ်လဲၤကျဲၤလၢအထီၤလၢလံာ်စီဆုံဆိတလဲပှၤဒီးဒုးကဲထီၣ်ပှၤလၢပကဒိၣ်ထီၣ်ဒီးဒိၣ်တုာ်ခိၣ်ပှၤလၢပဝဲခရံၣ်ဖိအတၢ်နၢ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ. ဒ်ပဒိၣ်တုာ်ခိၣ်ပှၤအသိး-ဆိကမိၣ်ပာ်သးပသ့တၢ်ထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအခိပညီအကျဲၤလၢတၢ်န့ၢ်န့ၢ်အိၤသ့-တၢ်စိတၢ် ကမီၤ-အတၢ်ကတိၤသကိးအဒိအတဲာ်ကမၤဒိၣ်ထီၣ်ပတၢ်န့ၢ်ပၢၢ်လံာ်စီဆုံအခိပညီအမိၢ်ပှၤအါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဒုး အိၣ်ထီၣ်ကဒါက့ၤဆူညါနီၣ်ကစၢ်,အတၢ်ဃီထံန့ၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးကျဲၤကျဲၤဆဲးလဲၤအသးန့ၣ်လီၤ. လၢ ကျဲၤဒ်အံၤ,ပတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဒီးလံာ်စီဆုံပတဆိကမိၣ်အိၤဒ်တၢ်သဝံးအသးလၢအကတိၤတၢ်လၢလံာ်လၢအအိၣ်ဒီးအစိ ကမီၤဒီးပှၤဖးလံာ်ဖိအဘၣ်စၢတဘျီဝဲတဘျီသ့န့ၣ်လီၤ. ပတၢ်ပာ်ဃုာ်လၢတၢ်သဝံးသးအပူၤအတၢ်ပညီၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢပကသုး ပသးဘူးထီၣ်ဆူလံာ်စီဆုံအဆၢတဖၣ်အခိပညီန့ၣ်လီၤ. တၢ်ခဲလၢာ်မ့ၢ်လဲၤအသးဂ့ၢ်ဒီး,တၢ်သဝံးအသးမ့ၢ်လဲၤတၢ်အါဘျီ ဒီး,တၢ်ကဃံးဒိၣ်ထီၣ်,ဘူးဒိၣ်ထီၣ်လၢလံာ်စီဆုံအခိပညီအမ့ၢ်အတီန့ၣ်လီၤ.

ဒီးတၢ်မနုၤလၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်ကတိၤသကိးအံၤကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်လဲာ်? ဒ်ပတၢ်နီၣ်တုာ်လံာ်အသိး,အဝဲလိာ်ဘၣ်ပ တၢ်မၤတၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပတၢ်တုာ်ကျဲးစးထဲးဂံၢ်ထဲးဘိကမ့ၢ်တၢ်ကလီကလိမ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်လၢပူၤအ သးစီဆုံသုးပှၤဆူတၢ်န့ၢ်ပၢၢ်ဒီးတၢ်မၤဘၣ်ထွဲတၢ်ကွဲးစီဆုံတဖၣ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ဒိၣ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ. ခိဖျါလၢသးအတၢ်မၤအ ဃီ,ပမ့ၢ်လၢသ့လၢဖဲပအးလီၤပသးနီၣ်နီၣ်ဆူအိၤဒီးအကလုာ်ကထါန့ၣ်,ပတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢကထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံ အခိပညီကအါထီၣ်န့ၣ်လီၤ. နသးဘူးနသးဆူလံာ်စီဆုံလၢနနီၣ်ကစၢ်ဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်ထံၣ်ဒီးနနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ဆိက မိၣ်ပာ်စၢ-နကနၢ်ပၢၢ်ဒ်အိၤလဲာ်-ဘၣ်ဆၣ်နမ့ၢ်ဆဲးဂ့ၢ်လိာ်မၤသကိးတၢ်ဒီးလံာ်အဆၢပှၤဒီးတၢ်ထုကဖၣ်ဒီး,လံာ် တတီၤန့ၣ်ကဆုၤန့ၣ်လၢတၢ်သဝံးအပူၤလၢနကဟ်ဃီဘူးထီၣ်ဒီးန့ၢ်ပၢၢ်ယိာ်ထီၣ်လံာ်လၢနမၤလိအိၤအခိပညီနီၣ် နီၣ်န့ၣ်လီၤ. အဃီ,တၢ်ဃဲပူမ့ၢ်,မ့တမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်အိၣ်ဝဲဖဲန့ၣ်,လၢနကဂ့ၢ်လိာ်မၤသကိးတၢ်ပှၤဒီးတၢ်ထုကဖၣ် ဃုာ်ဒီးလံာ်အနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအါထီၣ်,လံာ်ဝဲန့ၣ်ကလုာ်ဘၢနနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ထံၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်ပၢၢ်အါထီၣ်,ဒီးနကဟ် ဃီဘူးထီၣ်ဆူတၢ်န့ၢ်ပၢၢ်ပူၤလၢအမူဝဲအခိပညီနီၣ်နီၣ်လၢလံာ်တဆၢန့ၣ်အပူၤလီၤ.

ဒီးကထာ်ဖံၣ်ကွဲာ်ဘဲၤ၆ Dr. P. J. Buys

တၢ်ကတိၤလၢခံ CONCLUSION

လၢပတၢ်မၤလိအံၤအပူၤ,ပကွၢ်ထံဆိကမိၣ်တ့ၢ်တၢ်သးဘူးဃီၤသးဆူတၢ်အနီၤပညိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လၢပူၤထူးထီၣ်တၢ်အနီၤပညိၣ်တဖၣ်သ့တ့ၢ်ဝဲလၢန့ၣ်ကယၤတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ပကွၢ်သကိးတ့ၢ်လံတၢ်လၢတၢ်ဃီထံန့ၣ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့အကျဲတဖၣ်လၢအသးအိၣ်ပာ်တၢ်အနီၤပညိၣ်အလီၤလၢ,ဒီးထဲဒၣ်လၢတၢ်ကွဲးစီဆုံတဖၣ်ဒၣ်ဝဲအပူၤ,တၢ်ဃီထံန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အကျဲတဖၣ်လၢအသးအိၣ်ပာ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအနီၤပညိၣ်လၢပူၤဖးလံာ်ဖိတဖၣ်အတၢ်ထံၣ်အပူၤ,ဒီးတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်အကျဲလီၤဆီဒၣ်တၢ်,တၢ်န့ၣ်စိန့ၣ်ကမီၤ-အတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်အကျဲ,လၢအစံးဝဲလၢပူၤဖးလံာ်ဖိတဖၣ်မၤန့ၣ်တၢ်အနီၤပညိၣ်ဖျိအဝဲသ့တၢ်ရူလိာ်မၤသကိးတၢ်ဒီးလံာ်စီဆုံအဆၢတဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးအစိကမီၤန့ၣ်လီၤ.

တဘျီတခါ,ပထံၣ်ဘၣ်ပူၤလၢအလဲၤတလၢကွၢ်တၢ်ဃီထံန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ထိးသ့အသန့ဒီးတၢ်ဃီထံန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်ထိးတသ့အသန့အိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ကျဲခံမံၤလၢာ်အံၤတလၢဝဲလီၤဝဲလၢတၢ်ကန့ၣ်ပၢၢ်ဒီးမၤဘၣ်ထွဲတၢ်ကွဲးစီဆုံတဖၣ်ဘၣ်လီၤ. ပကဘၣ်ပာ်သးထီၣ်လၢပတၢ်တလၢတပျဲ,နီၢ်ကစၢ်အတၢ်ဆိကမိၣ်လုၢ်ဘၢပတၢ်န့ၣ်ပၢၢ်တၢ်လၢလံာ်စီဆုံအဲၣ်ဒီးတဲဝဲတပယုာ်ဃီန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တဘျီဃီ,ပကဘၣ်ဂဲၤပျုၢ်ကျဲးစးထီၣ်လၢတၢ်န့ၣ်ဂ့ၤဂ့ၤအပူၤလၢကဒိကန့ၣ်ဒီးအလီၤပနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲပသးဆူတၢ်လၢလံာ်စီဆုံအဲၣ်ဒီးတဲဝဲအနီၤပညိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်သးစီဆုံဆိၣ်တုၤပတၢ်ဂုၢ်ကျဲးမၤတၢ်လၢပကစၢ်ဃာ်တၢ်ကွဲးစီဆုံလၢတၢ်စိတၢ်ကမီၤ-အတၢ်ကတိၤဒ်သိးအံၤန့ၣ်,ပသးသးဆူညါဆူတၢ်ထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအနီၤပညိၣ်လၢကဟံးန့ၣ်မူဒါဂ့ၤထီၣ်ဒီးအါထီၣ်ကသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.